

**ЕМИЛ БРАГИНСКИ, ЕЛДАР
РЯЗАНОВ
ПАЗИ СЕ ОТ АВТОМОБИЛ**

Превод от руски: Иван Тотоманов, 1988

chitanka.info

ГЛАВА ПЪРВА, КРИМИНАЛНА

Зрителите обичат криминалните филми. Те хем са приятни за гледане, хем предварително знаеш как ще свършат. Много е приятно да се чувстваш по-умен от авторите...

Столичани твърдят, че тази невероятна история била станала в Москва. Жителите на Одеса настояват, че се била случила именно в техния прекрасен град. Ленинград и Ростов на Дон не са съгласни. Седем града се хвалят с нея — също както седем града спорят за родното място на Омир. Обаче, между нас да си остане, не се знае къде е станала тази история и дали изобщо я е имало...

Та беше тъмна нощ. Ръмеше. Редките лампи мъждееха — що да осветяват града, като и без това си е тъмно?

От двете страни на улицата мълчаливо се извисяваха еднакви блокове, прозорците чернееха като дупки. Но самотният непознат с чантата крачеше уверено. Беше съвсем очевидно, че той знае закъде е тръгнал и на какво се е решил! Пред входа на един блок непознатият спря и се огледа. Очите му, разбира се, трескаво блестяха. Лепна се до стената — да не би някой да го види. Мина незабелязано. Вмъкна се в двора. Огромната му сянка се плъзна по бялата стена на блока. Непознатият се промъкна до гаража в дъното на двора и пак се огледа. Беше толкова тъмно, тихо и пусто, че да ти се доще да извършиш престъпление.

Злосторникът най-напред извади от чантата си бутилка олио, внимателно я отвори и поля катинара и пантите на вратата. После си сложи ръкавици, измъкна от същата чанта шперц и отключи. Олиото беше екстра качество и вратата на гаража се отвори безшумно.

Непознатият си пое дъх...

В същото време на шестия етаж Филип Картузов — неимоверно тлъст човек — неспокойно се въртеше в леглото си. Сънуваше, че му крадат колата. Това беше един от ония редки сънища, които се сбъдват!

Щом чу, че се пали кола, Филип се събуди, скочи от леглото и хукна към отворения прозорец.

Собствената му волга напускате собствения му гараж!

— Колата ми! — безпомощно извреця Филип. И както си беше по гащи, се сурна по стълбището и изскочи в дъжда. Колата свойски намигна на бившия си стопанин с червения габарит и изчезна. Точно в този момент на местопроизшествието, по една случайност, естествено, нямаше къорав милиционер. Потърпевшият припна към кръстовището, като джапаше бос през локвите.

В стъкления буркан на ъгъла имаше дежурен регулировчик. Без да заподозре нищо лошо, той току-що беше светнал зелено на откраднатата кола. Като видя гол човек, милиционерът с неприкрито любопитство се подаде от буркана и съчувствено попита:

— Дрехите ли ви откраднаха?

— Колата ми откраднаха!

— Заедно с дрехите?

— Какви дрехи!...

В една истинска криминална история регулировчикът щеше да изскочи като Тарзан, да рипне в движение връз мотоциклета и да се спусне в бясна гонитба.

— Я ми дъхни! — привично нареди милиционерът.

Картузов покорно му дъхна. Не му беше за пръв път да диша в лицето на милицията. Регулировчикът не долови признаци за употреба на алкохол и се обади по телефона където трябва... Всички милиционерски постове на всички изходни артерии получиха номера на откраднатата волга.

А виновницата за суматохата летеше на юг. Редките насрещни автомобили за миг осветяваха приведения към волана непознат. И този миг биваше тъй кратък, че лицето на похитителя не можеше да се види. Стрелката на километража се беше лепнала на сто и трийсет. Колата фучеше по шосето. Още нямаше преследвачи, но престъпникът беше сигурен, че ще има! И изведнъж опасен остър завой...

Уважаеми зрители! Когато крадете кола, спазвайте правилника за движение по пътищата!

Волгата влезе в завоя, без да намалява! Спирачките изскърцаха, но... късно! Колата се преобърна! Колелата продължаваха бясно да се въртят във въздуха, но вече не й трябваша! Волгата задра асфалта с

покрив и продължи да се плъзга по шосето със страхотна бързина! И това я спаси. Преобърна се още веднъж и вече в нормално положение се понесе като луда по пътя си...

ГЛАВА ВТОРА, В КОЯТО, КАКТО МОЖЕ ДА СЕ ОЧАКВА, СЕ ПОЯВЯВА СЛЕДОВАТЕЛЯТ — ЧОВЕКЪТ С ПРОНИЗВАЩИЯ ПОГЛЕД

Който няма кола, мечтае да си купи. Затова пък който има, мечтае да я продаде. Лошото е само, че като я продадеш, оставаш без кола.

Тия колебания на собствениците сякаш подсказват, че животът им още не е напълно отровен. А на практика в тази област са постигнати доста успехи.

Гаражи няма и няма да има. Няма къде да си измиеш колата, а мръсната кола ти излиза скъпичко.

— Я ми кажете — учтиво пита старшината собственика на ЛМПС, който се е осмелил да изкара някоя сутрин колата си мръсна, — лично вие нали се миете сутрин?

— Ама закъснявам за работа! — стене любителят, той наистина закъснява.

— И зъбите си миете, нали? — спокойно го разпитва старшината, той за никъде не бърза.

— Моля ви се, нямам време...

— Да, нямате време да си измиете колата. Документите, ако обичате!

— Глобете ме де, казах ви, че закъснявам! — хленчи нарушителят. Отвратително е да молиш да те глобят. Обаче старшината се смилява и изпълнява молбата.

Шофьорът, а любителят също е шофьор, винаги е крив, дори тогава, когато е прав. На всяко кръстовище можете да видите как регулировчикът строява шофьорите, но никога не е наблюдавано обратното.

Собственикът няма свободно време. Когато не си оправя колата, не я мие, не налива бензин, не помпи гумите, не се щура из града да търси резервни части и не разкарва познати по къщите им, той изпитва страх. Прост животински страх, че ще му вдигнат колата. Всеки собственик е убеден, че крадците са хвърлили око тъкмо на неговото движимо имущество. Какво самомнение!

На един личен автомобил човек може да види какви ли не брави и ключалки! В тази област техническата мисъл е в крак с нашия кибернетически век. Има и тайни релета, и прекъсвачи, и катинари с цифров шифър, и фантастични ключалки за волана, подобни на ракетни установки. И само някои консерватори слагат по вратите на колите си тежки едновременни катанци.

Разпространено е и следното приспособление: от колата до четвъртия етаж, направо през прозореца, се опъва жица. Щом крадецът се вмъкне в автомобила, в апартамента на собственика зверски вие сирена. Собственикът се събужда, подава се от прозореца и лично наблюдава как му задигат колата...

Точно в девет сутринта Картузов, недоспал и смачкан, влачеше измъченото си тяло по коридорите на следствения отдел на районната прокуратура. Пред вратата с надпис „М. П. Подберъзовиков“ някакъв костелив субект вдигна дългата си ръка като бариера и го спря.

— ... нете, ...ма а.....ъщо ...ъм ...ози ...бинет! — загадъчно и нежно пропя Пеночкин — така се казваше кокалестата бариера.

Филип се стъписа. Стори му се, че Пеночкин му говори на чужд език, а пък самият той не знаеше чужди езици.

— ... се ...ожи ...а ...очакате! — все така икономично му предложи Пеночкин. Спестяваше си началото на думите и беше голям майстор в това отношение.

— Но на мен ми откраднаха колата! — изтърси Картузов, учуден, че разбира чужди езици.

— ... роятно ...впадение! — ехидно подметна Пеночкин. — ... оята ...ъщо! ...оля ви, ...нете ...а ...пашката!

Едва сега Картузов видя, че на стола до стената унило седи още някакъв тип и го гледа неодобрително.

— Ама и на него ли са му откраднали колата!? — ахна Филип.

— И ...а ...его — повтори Пеночкин като ехо.

— Не може да бъде!

— ...ащо ...ашата ... може, а на ...угите не? — обиди се Пеночкин.

— Моята я откраднах нощес!

Барьерата снизходително го погали по темето:

— ...еговата е ...адната ...еди осем ...есеца, ...оята ...еди ... етири. ...ачи има ...а ...акате! ...ядайте!

И Пеночкин му посочи друг стол. Картузов послушно седна.

А зад вратата гордо се извисяваше над бюрото си един измъчен шатен с пронизващ поглед на следовател.

Наскоро Максим Подберъзовиков беше пратил на така наречената скамейка банда опитни валутни аферисти... И вчера като млад и надежден кадър го бяха прехвърлили на този безнадежден участък вместо несправилния се Чуланов. Делото за двете откраднати коли не беше популярно в следствения отдел — като всяко дело, което остава неразкрито. А нощес, един вид в чест на новото му назначение, беше открадната още една волга, третата поред.

Подберъзовиков стартира енергично. Призори дохвърча на местопроизшествието, скастри яко домоуправителя и разпита потърпевшия Картузов. Внимателно обра от пантите на гаража остатъците от олиото и ги прати за незабавна експертиза.

Помощничката на Максим Таня откри отпечатъци от пръстите на престъпника. За жалост не можа да фотографира отпечатъците от краката му — босоногият Филип беше изпотъпкал всичко.

В девет сутринта следователят пак беше в кабинета си.

Току-що бяха донесли резултатите от експертизата. Олиото излезе двойно рафинирано. Беше установено, че крадецът е действал с памучни ръкавици, произвеждани от Седми шивашки промкомбинат, които ръкавици безуспешно се продават във всички галантерии на Москва.

Следователят напрегнато размишляваше над обстоятелствата на нощната кражба. Беше му съвсем ясно, че и този път, както и в предишните случаи, е действала една и съща опитна и ловка ръка.

— Таня, няма ли съобщения от пътищата? — попита Максим.

— Засега няма нищо — отговори помощничката му.

В криминалния жанр следователят непременно трябва да си има приятел, помощник или подчинен. При Шерлок Холмс тази роля се изпълнява от доктор Уотсън. На следователите просто им е необходим

такъв човек. Не за помощ — следателят и сам ще намери престъпника в последните кадри на филма. Но пред кого би могъл да разкрие изключителния си талант на криминалист? Едва ли например престъпникът би се възхитил от олимпийското му спокойствие и страхотната му храброст!

Напоследък за ролята на най-близки хора на следателя взеха да претендират предимно девойки. Съвременните шерлокхолмсовци имат все хубави помощнички. Така е по-удобно, отколкото да имаш мъж за довереник. Нали съвместното разкриване на престъплението най-вече спомага за зараждането на чувството, наречено любов. Колкото е по-тежко престъплението, толкова по-силна и пламенна е любовта! Така че, ако Таня не беше влюбена в Подберьозовиков, това щеше да е грубо нарушение на традицията. Следователно тя го обичаше тайно и мълчаливо. За което пък той, естествено, дори не подозираше.

— Аз вярвам във вас! — наруши мълчанието Таня. — Вие ще откриете престъпника!

Подберьозовиков, за кой ли път вече, не забеляза жаркото чувство в думите на девойката.

— Направи ли ви впечатление, Таня — каза съсредоточен следателят, — че в двора на местопроизшествието и отпред на улицата има много коли, паркирани на открито?

— Да — с недоумение рече Таня.

Помощникът на следателя трябва да си е малко глуповат.

— А да откраднеш кола, паркирана на улицата, е по-лесно, отколкото да я изкараш от гараж...

— Правилно — радостно се обади Таня, поразена от аналитичната мисъл на любимия началник.

В този момент следателят погледна към огромния портрет на Станиславски, който знае защо, окачен в кабинета.

— Ако приложим в случая учението на Константин Сергеевич за свръхзадачата, се получава нещо интересно — че престъпникът поема пътя на най-голямото противодействие. Само че защо? Значи щом разкрием неговата свръхзадача, ще го заловим!

— Как не се сетих! — възхити се Таня.

Обаче Подберьозовиков не кълвеше на комплименти.

— Между другото — продължи момичето, — потърпевшите вече са се събрали в коридора.

— Всички ли? — попита следователят.

— И онзи със сивата волга, и другият със смачканата броня, и последният.

Мисълта за среща с потърпевшите не възхити Подберьозовиков, обаче той нямаше навика да избягва опасностите.

— Да влязат заедно! С един удар, дето се вика!

Тримата потърпевши нахлуха в индийска нишка.

Следователят стана.

— Много ми е приятно!

— Радваме се, че сте назначен именно вие — поклони се ветеранът, който чакаше вече осми месец.

— ...яваме се, че ще ...аете ...ерието ни!

Максим попогледна Пеночкин и с прикрита усмивка го увери:

— ...се ...арая!

Потърпевшите седнаха като един и се настаниха явно за дълъг разговор.

— Имате ли да ми кажете нещо ново? — поинтересува се Максим.

— Не! — отвърнаха те в хор.

— Мисля, че ще е по-добре — натърти следователят, — ако сутрин отивате на работа, а не идвате при мен. Когато ми потрябвате, ще ви повикам!

— ...брано. — Пеночкин стана пръв. — ...иждане.

— Довиждане — подкрепиха го в дует останалите и опечалените потърпевши един след друг се изнизаха през вратата. Таня я затвори след тях, но отвън тутакси се почука.

— Влезте! — викна Максим.

Беше се върнал Картузов.

— Нощес забравих да ви съобщя една подробност. Може би ще ви помогне...

— Кажете.

Филип срамежливо стрелна с очи Таня.

— На левия заден калник има надраскана мръсна дума!

— Коя? — строго попита следователят.

ГЛАВА ТРЕТА, В КОЯТО СЕ ЗАПОЗНАВАМЕ СЪС ЗАСТРАХОВАТЕЛНИЯ АГЕНТ ЮРИЙ ДЕТОЧКИН

Мина една седмица. Човек, както знаем, свиква с всичко. Картузов свикна с мисълта, че са му откраднали колата. Нещо повече, това тъжно произшествие посвоему обогати живота му. Чувстваше се невинна жертва на чуждия произвол и това го възвеличаваше в собствените му очи. Започна да разказва на колегите си за събитията през злопаметната нощ. Постепенно в разказа му се появяваха все нови и нови подробности. Когато дойде ред на сцената, в която Картузов стреля с пушка по престъпника, но не го улучва, нервите на колегите не издържаха и те взеха да отбягват многострадалния нещастник. Тогава Картузов почна да споделя нещастieto си с непознати. Нямаше кола и ходеше на работа с автобуса. Шестте спирки позволяваха ефектната история да бъде разказана с всички подробности. Освен това Картузов вече имаше уважителна причина всеки ден в работно време да ходи в прокуратурата. Забраната на следователя нема̀ успех и потърпевшите упорито стърчаха в коридора. Обаче Подберьозовиков не можеше да им съобщи нищо утешително.

Та мина цяла седмица...

Един огромен ТУ-104 приближаваше Москва.

— Самолетът Тбилиси-Москва каца на летище Внуково — професионално сияеща от щастие, обяви стюардесата. — Моля, затегнете коланите!

И всички почнаха послушно да се пристягат, сякаш това ще им помогне при евентуална катастрофа.

Слаб човек с унило простодушно лице старателно се върза за седалката. После извади от чантата командировъчно и внимателно вписа в графата за името „Ю. И. Деточкин“. В графата за срока изписа

цифрата 7. Съседът му, възрастен южняк, обърна към него бръснатата си глава.

— От командировка, а?

— Да, прибирам се — срамежливо се усмихна Деточкин, разписа се в командировъчното и го приложи с едно кламерче към самолетния билет.

Самолетът се разтресе. Южнякът болезнено се смръщи — явно му ставаше лошо.

— Четохте ли във „Вечерен Тбилиси“ — Деточкин смяташе за свой дълг възпитано да продължи разговора — как един Боинг-707 катастрофирал при кацане?

— Стига, недей! Недей, човече! — Гласът, в който се долавяше лек кавказки акцент, потрепери. — Не ги обичам тия приказки!

— Аз пък — кротко разясни Деточкин — се стремя да гледам опасността право в очите! Още повече, че нищо не зависи от нас, всичко е в ръцете на летеца. Имате ли застраховка „Живот“?

— Слушай, защо ме плашиш? Защо ми късаш нервите? — простена спътникът му. Гадеше му се.

— Застраховката е прекрасно нещо — вдъхновено продължи Деточкин и извади от чантата си бланка. — Човек например загива при катастрофа, а семейството му получава парично обезщетение!

Пребледнелият южняк не му отговори.

— Или застраховка „Злополука“? — предложи Деточкин. — Ще я направим още сега, докато сме във въздуха!

— Чакай — сети се южнякът, — ти си застрахователен агент, така ли?

— Да. — Усмивка озари лицето на Деточкин и той направо се разхубави.

— Виж какво ще ти кажа — разсърди се съседът, — ти не си никакъв застрахователен агент, ти си обикновен хулиган! Кой ще ти я намери тая хартишка, ако паднем? Пък ако не паднем, за какъв дявол да ти плащам?!

— Че вие не се качвате на самолет за последен път. — Деточкин го гледаше окуражаващо с тъжните си наивни очи.

В този миг самолетът хлътна във въздушна яма. Южнякът се вкопчи в седалката.

— Къде съм тръгнал и аз? Къде?!

— Наистина, къде? — попита Деточкин. Любопитството не му беше чуждо.

Южнякът се усмихна мечтателно.

— Синът кандидатства!

— Каква специалност? — сърдечно попита Деточкин.

— Ще му избира най-добрата!

Деточкин се усмихна.

— Ще се явите на изпитите вместо него ли?

— Много си наивен! Изпитите се случайност. А във важните неща не можем да се осланяме на случайности!

На пътеката между седалките се появи стюардесата с табла. На таблата имаше кисели бонбони. Деточкин посегна да си вземе, но съседът му го хвана за ръката и отпрати стюардесата.

— Нямаме нужда, девойче, нали виждаш!

Смъкна куфара си и го отвори.

— Вземи си, инкасаторче, туй нещо е по-добро от бонбоните!

Куфарът беше пълен с череши.

— Ваши ли са? — попита Деточкин и лапна една.

— В нашата страна всичко си е наше... — уклончиво отвърна собственикът на черешите.

Самолетът се наклони и южнякът пак изохка:

— Мразя да летя, а пък по цяла година само това правя...

— Случва се... — Деточкин нагъваше череши.

— Защото всяко нещо си иска времето. Мимозите са по едно време, доматиите по друго, мандарините пък са направо съвсем различна работа!

— Ами пътувайте с влак — посъветва го Деточкин.

Съседът оцени апетита му и затвори куфара.

— Аз с влак мога, ама черешите не могат!

Пистата вече се виждаше.

— Е — попита Деточкин, — ще се застраховате ли все пак? Последният момент е най-опасен!

— Много късно, човече! — подсмихна се южнякът. Самолетът вече свистеше по бетона. — Ще си помисля. Ти ми се обади!

— На Централния пазар ли? — лукаво попита Деточкин.

— Че що на Централния? Аз съм все на Тишинския!

След петдесет минути Деточкин стигна центъра. Хиляди московчани търчаха по улиците в бодро московско темпо, хлътваха в тунелите на подлезите, изскачаха изпод земята и пак изчезваха в кратера на метрото. Тролеите един след друг спираха на спирката, после тръгваха. Пътниците се виждаха през стъклените стени като стоки във витрина.

Деточкин търпеливо стоеше на спирката и чакаше нещо. Мина близо час. За споменатото време заминаха двайсет и три тролея. Деточкин не се качи на нито един от тях. Когато спря двайсет и четвъртият, той се защура, слезе от тротоара, заобиколи отпред и надникна през прозореца на водача.

— Люба! — възкликна Деточкин с неестествен глас. — Здравей, Люба! Аз се върнах!

Водачът, възпят от един съвременен поет — „а униформата ѝ тъй зацапана, баретка килнала едно така“, — изобщо не обърна внимание на Деточкин. Наведе се към микрофона и каза:

— По-бързо качването, моля! Не стойте на вратите! — После забрави да се отдръпне от микрофона и продължи със същата интонация: — Юрий Иванович, качването в колата става отдысно!

Лицето на Деточкин просветна, той радостен се хвърли към вратата. Целият тролей следеше спринта му. Когато Юрий Иванович финишира пред вратата, тя плавно се затвори. Пътниците почнаха да се кискат.

Тролеят бавно се отдалечи от спирката. С едно око в огледалото Люба наблюдаваше как отпусналата рамене фигура на Деточкин се смалява.

Юрий Иванович, изпълнен с неправилни, песимистични мисли за личния си живот, гледаше след тролея. Знаеше, че Люба ще бъде тук след не по-малко от час и половина и че ще трябва да отложи помиряването до вечерта, така че се помъкна към службата си. Знае се, че работата е най-добрият лек срещу душевни терзания. Ако ти е тежко на сърцето, най-те оправя една среща с началника.

Когато Юрий Иванович влезе в стаята, където седяха колегите му от районната инспекция на Държавното застрахователно управление, сметачните машинки млъкнаха, всички сътрудници прекратиха страничните си разговори и като по команда загледаха Деточкин със съболезнование. Настъпилата тишина не му се понрави.

За да избегне въпросите, той бързо мина през стаята и бутна вратата в кабинета на началника.

Ръководителят на инспекцията, Яков Михайлович Квочкин, го посрещна със саркастична реплика:

— Е, как е чичо ви в Тбилиси?

— На зле отива! — съкрушено отвърна Деточкин.

— Миналия път леля ли беше?

— Братовчедка. Тя почина...

— Всички сме смъртни — въздъхна началникът. — Ако хората не умираха, щяхме ли да ги застраховаме? Не можете да не се съгласите, Деточкин, че съм много внимателен с вас. Всеки път, когато роднините ви се разболяват или умират, аз ви разрешавам неплатен отпуск.

— Да — съгласи се Деточкин, — вие сте изключително внимателен ръководител!

— Обаче вие имате много роднини, а аз малко щатни бройки. Вашите пътувания ни провалят плана.

— Яков Михайлович — обеща Деточкин, — ще наваксам!

— Вървете наваксвайте! — Началникът освободи подчинения си, като се ограничи с едно поучение от най-общ характер: — И помнете, че няма да позволя роднинските интереси да се поставят над обществените!

Деточкин излезе на улицата и с облекчение си помисли, че в този живот всичко се компенсира. Срещата с Люба например мина по-зле, отколкото очакваше. Затова пък срещата с началника не му донесе очакваните неприятности. Значи равен — един на един. Сега оставаше главното — да се обади вкъщи. Влезе в една телефонна кабина, навъртя номера, овладя чувствата си и безгрижно каза:

— Мамо, аз съм! Свърших командировката! Не са ли идвали да ме... искам да кажа, да ме търсят?

— Че на кого си притрябвал? — последва енергичен отговор.

И никому непотребният Деточкин веднага се успокои и тръгна да гони производствения си план.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА, В КОЯТО ТРЯБВА ДА ОБЪРНЕМ ВНИМАНИЕ НА БЕЖОВА ВОЛГА 49–04 МОТ

Огромните мащаби на жилищното строителство много удължаваха ежедневния работен пробег на застрахователните агенти. Деточкин се трудеше неуморно.

Най-трудно се застраховат новодомци. Като получат ново жилище, тези щастливци изобщо не искат да мислят за пожари, земетресения или наводнения. Още по-противно им е да мислят за собствената си смърт.

Юрий Иванович влезе в блок 17 на улица Тополова и се качи с асансьора на последния етаж. Като всички раздавачи и инкасатори Деточкин винаги обхождаше сградите от горе на долу.

Почна от 398-и апартамент.

— Добър ден, другарю Ерохин! — Способността му да запомня имената на хората, които възнамеряваше да направи свои клиенти, беше уникална.

— Добър ден — отговори Ерохин, който също имаше добра памет, — обаче аз няма да се застраховам.

Ерохин беше човек работник, откровен, и не обичаше недомлъвките.

— Един пожар ще унищожи всичко! — вече съвсем без надежда каза Деточкин.

— Ново ще си купя! — оптимистично отвърна Ерохин.

— Човек също така е смъртен — напомни Деточкин.

— Рано ми е още — не се предаваше вироглавецът, — засега съм на петдесет и две...

— Прекрасна мисъл — подкрепи го Юрий Иванович, — изглеждате отлично. Не бих ви дал толкова. Можете да си направите пенсионна застраховка!

— Каква, каква? — за пръв път се заинтригува Ерохин.

— Ами например ставате на шейсет и си получавате застраховката, ако щете, до сто години. Пък ако не изкарате до пенсия... — И Деточкин разпери ръце.

— Нещо като бас, така ли?

— Ами горе-долу...

— Значи ако умра по-рано — разсъждаваше Ерохин на глас, — печелите вие! Ако изкарам до пенсия, печеля аз, така ли?

— Точно така — съгласи се Деточкин и потри ръце, — сключваме ли я? Ще се разберем за вноската, ще ви пратим на медицинска комисия...

— Довиждане — сърдечно каза Ерохин и му обърна гръб.

След апартамент 398-и идваше апартамент 397-и. Там живееха застраховани хора. Навремето Деточкин ги беше победил от раз. Съпрузите Семицветови, Ина и Дима, имаха доста имущество и не им се щеше то да пропадне безвъзмездно.

Съпрузите бяха млади и хубави, също като новото си едностайно жилище. Ина имаше модерни сини издължени очи. И точно затова ходеше със сини клепки, сини обици, сини блузки и сини чорапи. За да не се губи до ефектната си жена, Дима носеше яркочервени вратовръзки и очила с квадратни златни рамки.

Докато попълваше квитанцията за поредната вноска на Семицветови, Деточкин мислеше за Люба. Всичко харесваше у нея, дори тролейбуса. „Трябва да скъсам с миналото, време ми е да се оженя!“ — подобно решение Деточкин взимаше след всяка командировка. Зает с мислите за личното си щастие, той не забелязваше странното поведение на клиентите си. Двамата съпрузи час по час се провесваха през прозореца.

Най-сетне Дима не издържа. Ако човек има възможност да се похвали, той ще я използва независимо от последствията.

— Другарю застраховател!... — Дима махаше с ръка на Деточкин.

Деточкин стана и покорно погледна през прозореца. Долу пред входа беше паркирана чисто нова волга.

Примижали от удоволствие, Ина и Дима наблюдаваха впечатлението, което волгата щеше да направи на Деточкин. И тя наистина му направи впечатление. Той я гледаше тъпо. Не беше

очаквал такъв номер от Семицветов, още повече в деня на пристигането си.

— Виждам, че благосъстоянието ви расте! — мрачно отрони Юрий Иванович, без да откъсва очи от проклетата кола.

— Както и на целия народ! — радостно се отзова Дима. — Вървя напред с гигантски крачки!

Въпреки желанието на Деточкин мозъкът му трескаво заработи в нежелателна насока.

— Бежова... — замислено произнесе Деточкин. — Хубав цвят, не бие на очи... Все под прозореца ли я държите?

— Скоро ще имам и гараж — обеща Дима.

— Да застраховаме колата срещу кражба? — загрижено запита жена му.

— Застраховката на лични автомобили — автоматично задърдори Деточкин, понеже мислеше за друго — се извършва само за смъртен случай или увреждане от катастрофа, или от стихийни бедствия.

Дима се подсмихна.

— Не съм толкова богат, че да изплащам и стихийните бедствия!

И гордо демонстрира на инкасатора един невъобразимо сложен катинар.

— Намерих го за гаража. Японски! С друг ключ не става!

— Да, не става! — тъжно се съгласи Деточкин, докато оглеждаше катинара с вид на познавач. — И с шперц няма да стане. Трябва кислород! А да го режеш с кислород е беля работа... — Деточкин безнадеждно махна с ръка, сбогува се и си тръгна потиснат.

— Ама колата го довърши! — удовлетворено констатира Ина.

— Какво се чудиш? — Дима трябваше да тръгва за работа и почна да се преоблича. — Той е най-обикновен труженик. За него волгата е несбъдната мечта. Откъде ще вземе пет бона и половина?

Дима си облече бяла риза и докато си връзваше връзката, нареди:

— Имам една бойна задача за тебе, Иночка. Минаваш в книжарницата при Ангелина Петровна и взимаш Екзюпери за принца. Запиши си името, че ще го забравиш!

— Не се прави на остроумен, скъпи. Научила съм му името наизуст!

Дима довърши тоалета си с един италиански шушляк със златни катарамии на пагоните. Сега приличаше на уважаван млад кариерист от международния отдел на учреждение, което има такъв отдел. Целуна жена си и излезе.

На улицата видя Деточкин. Застрахователният агент стоеше до колата като омагьосан, не можеше да откъсне поглед от нея.

— Да ви откарам ли? — предложи Семицветов, като прикри снизходителната си усмивка.

— Аз съм в обратната посока! — набързо отклони предложението Деточкин.

Бежовата волга 49–04 МОТ с плюшен тигър, втрещен в задното стъкло, плавно се понесе към центъра...

Дима минаваше през познати места...

Ето го родилния дом „Грауерман“. На това място преди двайсет и седем години акушерката беше плеснала по дупенцето новородения Семицветов...

Ето го и паметния ъгъл. Тук мъничкият Дима за пръв път сам си купи сладолед и направи първия си практически извод — никой не ти го дава току-така. А Дима много обичаше сметанов сладолед...

Докато чакаше пред светофара, с умиление си спомни как беше задигнал стотинки от мамината чантичка, за да си купи ескимо, и пак го шляпнаха по дупето, само че доста по-силно...

Светна зелено и Семицветов потегли. Ето я антикварната книжарница. Дима носеше тук книгите, които му подаряваха на рождените дни, и книги от бащината си библиотека, онези от втория ред, дето никой не ги четеше. Никой не разбра, а Дима направи втория си практически извод: дават ли ти — яж!

Ето ги „Вторични суровини“. Често се навърташе и тук.

И пак тук направи третия си практически извод — парите не миришат!

След няколко минути бежовата волга наближи сградата на Института по съобщенията. Дима намали. Да, вече четири години, откакто бе завършил института. Отлично си спомняше слънчевия пролетен ден, когато председателят на комисията му връчи дипломата и приятелски му се усмихна.

— Щом сте Семицветов — отивате в Семипалатинск. Но това съвпадение е чиста случайност...

Тогава Дима направи четвъртия си практически извод: всяка коза за свой крак...

Погледна си часовника и се разбърза — беше единайсет без десет. Кола 49–04 МОТ сви в уличката и спря чак на следващата пряка.

Семицветов грижовно заключи волгата, върна се по уличката и влезе в оказионния магазин. Подмина щанд „Конфекция“, не погледна витрината с порцелана и стъклото, кожите изобщо не го заинтересуваха — и изчезна в служебното помещение.

Само след миг той претърпя чудна метаморфоза. Вече не приличаше на дипломат. Облече убитосива работна манта с емблемата на магазина. Самонадеяният израз изчезна от лицето му — сега то стана услужливо. Дима влезе зад щанда с магнетофоните, радиоапаратите и телевизорите и зае работното си място. Все пак имаше полза от Института по съобщенията. Вече четири години прилагаше зад този щанд високите си технически познания.

Започна напрегнат ден. Дима постоянно пребягваше до ъгъла да види как е колата. Мисълта, че пет бона и половина са оставени ей така на улицата, на всичко отгоре снабдени с колела, не му даваше спокойствие. Не обичаше да хвърля пари по улицата. Обаче пък като скромен човек Дима не искаше да паркира колата пред магазина.

Към четири и половина, когато показваше на един купувач някаква кинокамера, се появи тъст му — Семьон Василиевич Соколов-Кружкин.

— Клатиш си краката посред бял ден, а? — с висок и непререкаем тон заяви тъстът.

Дима не съобрази какво да му отговори. Иначе презираше този най-близък свой роднина, но когато се виждаха, се свиваше пред фелдфебелските му номера.

Семьон Василиевич решително дръпна камерата от ръцете на купувача и пак така високо отсъди:

— Боклук! Не струва!

Щом прогони кинолюбителя, Соколов-Кружкин приятелски изрева:

— Семицветов, веднага снасяй петдесет рубли!

— Моля ви, по-тихо! — Дима потръпна зиморничаво. — Пък и нали ви дадох вече пари, Семьон Василиевич!

Соколов-Кружкин така изгледа зет си, че разискванията мигом приключиха.

— Ама намерихте ли? — тихо попита Дима.

— Да речем, счупени стъкла! — Соколов-Кружкин се изпъчи. Беше горд, че е намерил дефицитен строителен материал за вилата.

— Защо са ни счупени? — Дима позеленя.

— Голям тъпанар си, Семицветов! — без ни най-малко притеснение, като високоговорител, тегли чертата тъстът. Продавачите и посетителите загледаха Дима с интерес. — Да ми беше паднал в батальона, можех да те направя човек!

— Пари за парчетии не давам! — злобно изсъска Дима.

— Аз съм ти пробрал по-големшки! — захили се Соколов-Кружкин.

— Обаче сега — ехидно му напомни Дима — за всяко стъкълце ти искат документ!

— Документите от мен! — Семьон Василиевич подложи огромната си шепа, която събираше доста повече от петдесет рубли.

— Искам да ви помоля — прошепна Дима, докато връчваше необходимата сума, — да идвате по работа вкъщи, а не в магазина!

— Кръгом към щанда, ходом марш! — ревна тъстът, пъхна парите в джоба си и излезе, като тропаше с подкованите си обуца.

За да се успокои, Дима прескочи до ъгъла, погледа колата и си купи сладолед. Взе си любимия сметанов и с известно закъснение направи петия си практически извод: човек трябва да се жени само за сирачета!

ГЛАВА ПЕТА, В КОЯТО ЗА ПРЪВ ПЪТ СЕ СРЕЩАТ ДЕТОЧКИН И ПОДБЕРЬОЗОВИКОВ

Юрий Иванович Деточкин привършваше работа. В последния апартамент дълго не му отваряха. После на вратата се показа лично стопанинът, С. И. Стулов, с недоволното лице на човек, откъснат от невероятно важна работа.

— Аз съм от Застрахователното управление — представи се измореният Деточкин, свикнал на какви ли не грубости от страна на стопаните.

— Браво! — чу се в отговор.

Деточкин трепна и впи поглед в събеседника си.

С. И. Стулов нямаше представителна външност, но видът му беше съвсем приличен.

— Обикаляш от апартамент на апартамент значи? — попита той.

— Обикалям, защо? — недоумяващо отвърна Деточкин.

— Браво! — тихо одобри Стулов.

И Деточкин разбра, че има работа с отговорен другар. Не беше сбъркал. Стулов винаги говореше тихо. Знаеше, че подчинените ще го чуят. Редовно оглавяваше по някое ведомство и чрез активен труд го довеждаше до крах и ликвидация. Беше незаменим при реорганизации, реконструкции и преустройства. Точно сега се намираше в безтегловно състояние. Едно ведомство беше разформировано, следващото още не беше създадено. Стулов си седеше вкъщи и спокойно чакаше да го назначат. Още не знаеше какво ще ръководи, но знаеше, че ще ръководи!

— Вкарваш в оборот народните средства значи? — попита Стулов и демократично покани Деточкин да влезе.

— Старая се.

— Браво! Отдавна ли работиш?

— Втора година.

— Браво! И мене ли ще ме застраховаш?

— Ще опитам.

— Браво!

След като се застрахова, докато изпращаше Деточкин до вратата, Стулов оцени проявената съзнателност.

— Оправдах доверието значи!

— Браво! — не се сдържа Деточкин и бързо излезе.

Стулов се слиса. Никой досега не му беше казвал „браво“.

Деточкин се прибираше с метрото. Слушаше тракането на влака и мислеше за майка си. Обичаше я. В тяхното семейство нямаше конфликт между поколенията.

Майка му го чакаше. Щом вратата се отвори, тя излезе в антрето, повдигна се на пръсти и целуна сина си по бузата.

— Не мога все пак да разбера какви командировки в Тбилиси може да има един застрахователен агент? Масата е сложена. Какво чакаш, върви си измий ръцете!

Докато се хранеха, майка му не спря да говори. Деточкин дори не се опитваше да вземе думата. Знаеше, че майка му изобщо не слуша събеседниците си, стигаше ѝ собственото ѝ мнение. Странно, че с този си характер не беше направила кариера. Цял живот беше работила като плановик в Министерството на нелеката промишленост и съвсем наскоро се беше пенсионирала. Сега харчеше почти цялата си пенсия за печатни издания. Страх я беше да не изостане от забързания живот.

— Яж — не спираше майка му, — какво си се изгърбил! Твоите командировки ми се струват подозрителни... Керес спечели международния турнир. Аз бях за Тал, не му стигна половин точка... И други хора се чудят на тия твои командировки...

— Кои? — уплаши се Деточкин.

Но майка му вече говореше за друго:

— Последната книга на Дюма беше кулинарна. Ядеш лучена супа по рецепта на великия писател Дюма-баща.

— Много е вкусна — похвали я Деточкин-син.

— И Люба се чуди за командировките. Права е, че не иска да се омъжи за такъв мухльо.

— Тя ли ти го каза? — печално попита Юрий Иванович.

На вратата се звънна. Деточкин подскочи и спря да яде историческата супа.

Беше съседката от горния апартамент.

— Антонина Яковлевна, ще ми услужите ли с една щипка сол?

По цял ден обикаляше апартаментите и просеше ту глава лук, ту аспириначе, малко чай, едно-две морковчета, чаша захар или няколко филии хляб. Страдаше от хронична липса на най-необходими продукти. Всичко останало си имаше в изобилие. За нея преселването от комуналната ѝ квартира в самостоятелен апартамент беше трагедия.

— Ах, благодаря, ще ви я върна — каза съседката, която, неизвестно защо, винаги забравяше да връща.

Вратата се хлопна. Деточкин пак подскочи.

— Винаги си такъв след тия командировки! — Майка му гневно разтърси момчешки подстриганата си прошарена коса. — Говорих с Люба, тя не иска да се омъжи за теб — ти не си човек на място!

— Но защо?! — извика Деточкин.

— Яж си второто! И стига си се гърбил! Преградили Енисей, пък аз да не знам... Ще взема да отида при твоя началник и ще му кажа да не те праща къде ли не, после ставаш нервен!

Деточкин се задави. Знаеше, че майка му наистина може да отиде при началника.

— Ще ме поставиш в неудобно положение... — Той я погледна умолително.

— Яж, купила съм череши от пазара! Страшни мошеници са тия частници!

Черешите му се сториха познати.

— Нещо ми говори, че вече съм ял от тия череши. Благодаря. — Той стана.

— Къде отиваш? — строго попита майка му.

— Мамо, вече съм на трийсет и шест години!

— Мерси, че ми го каза — благодари майка му и го погледна дяволито.

— Винаги с удоволствие ти съобщавам нови неща — незабавно се включи Деточкин. — Нали се уча от тебе!

— Много хляб има още да ядеш! — каза майка му. И двамата се разделиха, доволни един от друг...

Мръкваше. Деточкин излезе на улицата и се огледа. Взе и предпазни мерки — вдигна яката на шлифера. Нямахше шапка — иначе

щеше да си я нахлупи до веждите. Юрий Деточкин се сля с тълпата и закричи в неизвестна посока.

Откъм другия край на града в още по-неизвестна посока тръгна Максим Подберьозовиков. И двамата вървяха срещу собствената си съдба. Приближаваха се един към друг.

В будката пред входа на метрото продаваха „Вечерная Москва“. Деточкин се нареди. Подберьозовиков застана зад него. Дадоха им два неразделени вестника. Деточкин ги разгърна и подаде единия на Подберьозовиков. Стъпиха заедно на ескалатора. Четяха. Влязоха в един вагон. Седнаха един срещу друг. На следващата спирка се качи жена с дете. Деточкин и Подберьозовиков едновременно скочиха да ѝ отстъпят място. Юрий Иванович стана жертва на доброто си възпитание. Подберьозовиков го стрелна с очи. След няколко секунди го погледна втори път, сега вече по-внимателно. Деточкин почувства погледа му. И уж просто така се попремести към вратата. Подберьозовиков вече не го изпускаше от очи. Деточкин го усещаше с гърба си и не смееше да се обърне. Слезе на перона, не издържа и се огледа. Подберьозовиков вървеше след него. Привидно без да бърза, Деточкин излезе от метрото. Навън беше почти тъмно. Нямаше навалица, нямаше къде да се скрие. Сви наляво. Подберьозовиков повтори тактическата му маневра. Деточкин забърза. Подберьозовиков не изоставаше. Деточкин свърна на ъгъла и се понесе в примитивен бяг. Видя пред себе си спасителната сграда на районния Дворец на културата. Бяха я строили през епохата на архитектурните ексцеси.

Ексцесите понякога помагат. Деточкин се скри зад една колона, боеше се да надникне, дори не дишаше. Изчака няколко минути, после крадешком влезе в Двореца. И веднага видя Подберьозовиков.

Всеки следовател задължително си има хоби, на което посвещава свободното си време между разследванията. Шерлок Холмс например е свирил на цигулка. Максим Подберьозовиков беше самодеец.

Деточкин трябваше да запази равновесие и се подпря на почетната дъска на акордеонистите активисти. Подберьозовиков го гледаше мълчешком. Мъчително продължаваше да си спомня къде е виждал този човек. С него ставаше това, което често става с всички ни. Натрапчивото желание да си спомним мелодията на някоя глупава песен, заглавието на тъпа книга или името на човек, с когото не ни свързва нищо, често вгорчава иначе щастливия ни живот. Докато не си

спомним това, което не ни трябва, не можем да правим това, което трябва. Подберьозовиков се съсредоточи. И усилията му бяха възнаградени.

— Познах ви! — тържествуващо извика той. Лицето на Деточкин посивя като снимките на почетната дъска.

— Не съм аз!

— Не ме лъжете... Нали вие казахте: „Кой има право да ме съди?“

Премалелият Деточкин неудържимо се свличаше.

— Не съм казвал такова нещо!

— Казахте, казахте. — Подберьозовиков го прихвана да не падне. — Нали вие играхте Чацки?!

— Ах, Чацки! — Деточкин най-сетне вникна в думите на Подберьозовиков. — Как не се сетих!

И се разкиска. Подберьозовиков го погледна и също се разсмя. Кикотеха се заедно, изпълнени с взаимна симпатия.

— Значи отивате на репетиция... — не можеше да се спре Деточкин.

— Аха! — тресеше се от смях Подберьозовиков.

— И ще играем заедно... — гърчеше се Деточкин.

— В един и същи спектакъл — умираше си от смях Подберьозовиков.

Полъхът на времето беше стигнал и до самодейните колективи. Окрупняваха ги. Създаваха се цели самодейни театри.

Самодейната група на милицията, в която играеше Подберьозовиков, се обедини с групата на таксиметровия гараж, към която се водеше Деточкин. Всичко това вече се наричаше Народен самодеен театър. Та днес милиционерите за пръв път се срещаха с таксиджиите.

Главният режисьор събра театралните ентусиасти в празния салон.

— Другари! — заяви режисьорът. — Напоследък се говори, че самодейните театри най-сетне ще изместят професионалните! Точно така трябва да бъде!... Съвсем естествено е артистът, който не получава заплата, да играе с по-голямо вдъхновение. Освен това артистите трябва и да работят някъде. Не е хубаво, не е правилно по цял ден да се мотаят из театъра като Ермолова и Станиславски. Ако

цял ден беше стояла пред струга, вечер Ермолова щеше да играе сто пъти по-добре...

Деточкин и Подберъзовиков, които бяха седнали един до друг, се разсмяха.

— Другари! — продължи режисьорът. — Званието „Народен самодееен театър“ ни задължава. Вие сте играли какви ли не роли в своите колективи, няма да ги изброявам сега! Не е ли време вече, другари, да посегнем и към Шекспир?

— Ще посегнем! — дружно го подкрепи салонът.

Учредяването на Народния самодееен театър мина безболезнено. Когато самодейците на тълпи заизлизаха от Двореца, изобщо не можеше да се разбере кой е милиционер и кой шофьор на такси.

— Обичам сцената! — възбудено разправяше Деточкин на новия си приятел Максим Подберъзовиков. — Излизаш в светлината на прожектора с друг костюм, с грим, с перука — и никой не може да те познае!

Максим веднага се съгласи с него.

— Много се радвам, че се запознахме! — искрено каза Юрий Иванович.

— Пак ще се срещаме! — обеща му Подберъзовиков.

Махнаха си и се разделиха.

След петнайсет минути с ключ от собствения си джоб Деточкин успешно отваряше вратата на един чужд апартамент. Влезе в антрето, безшумно затвори и замря. Не чу нищо освен аритмията на собственото си сърце. После погледна закачалката. Там самотно висеше дамско палто. Деточкин не го взе. Дори напротив. Свали си шлифера и го окачи до палтото. После си събу обувките и обу някакви чехли. Промъкна се покрай стената до стаята и... плахо почука. Никой не му отговори. Осмели се да почука пак. И отново никакъв отговор. Тогава Деточкин събра кураж. Открехна леко вратата и с чупка в кръста успя да промуши кльощавото си тяло в стаята.

Вътре миришеше на нещо сладко, домашно, с ябълки. Деточкин подуши въздуха и реши да остане тук завинаги...

Люба, опакована в удобен домашен халат, седеше на масата и с апетит унищожаваше собственоръчно изпечен ябълков сладкиш. Деточкин много обичаше да я гледа, като яде.

Всеки от нас си има вътрешен враг. Люба броеше за свой враг коварната си пълнота, макар Деточкин категорично да не споделяше гледната ѝ точка. Люба се самоизтезаваше със спорт и въртеше до капване един метален обръч. Сутрин точно в одинайсет спираше тролея и за ужас на пътниците бодро правеше производствена гимнастика. Ценната ѝ инициатива на водач челник бе подкрепена от управлението и се внедряваше на всички линии.

Но нищо не помагаше. Люба се ограничаваше във всичко освен в храната.

— Дойде, а? — измърмори Люба, увлечена в сладкиша. — Къде се губиш?

— Добър вечер, Люба. Бях в командировка.

— Като си дошъл, сядай — разреши тя.

— Благодаря. — Деточкин седна на ръба на стола.

— Налей си чай!

— Благодаря.

— Яж сладкиш!

— Благодаря. Много ти благодаря! — все благодареше Деточкин. Люба бутна към него купичката със сладкото.

— Благодаря! — още веднъж повтори мижитурката Деточкин. И за да почне някак разговор, неуверено каза: — Топло е в Москва. Дори горещо. А в Тбилиси направо е жега!

— Знаех си аз, че си бил в Тбилиси.

— Ами къде другаде?

— Твоя си работа. Може вече да си станал и тбилиски жител.

Изумен от подобен обрат на нещата, Деточкин си бръкна в сакото и представи на Люба ергенския си паспорт.

— Това няма значение — въздъхна тя, — може и без печат.

— Моля ти се, Люба! Нищо не може без печат!

— Криеш нещо от мен, Юрий Иванович...

— Виждаш ли, Люба... — взе да се запъва Юрий Иванович, — като заминах първия път... в командировка... бях сигурен, че вече никога няма да ида... А после отидох още веднъж, и аз не знам как стана... Сигурно характерът ми е такъв... непостоянен... И правя глупости. Разбирам, че са глупости, и пак ходя... в командировка...

— Ти чуваш ли се какво говориш! — викна Люба.

Стана съвсем тихо. И двамата мислеха за изпуснатото щастие.

— Юрий Иванович! — официално заяви Люба. — Върни си ми ключа!

— Завинаги ли? — треперливо прошепна Деточкин.

— Да, завинаги — потвърди Люба.

Втренчен в непреклонните ѝ очи, Юрий Иванович стана и сложи ключа в чинийката до сладкиша. После се повъртя малко, чакаше амнистия. После тръгна заднишком към вратата, без да губи надежда, че ще бъде спрян. Надеждата му не се оправда и той излезе в антрето. Свали чехлите и дълго-дълго си обува обуцата. Никой не му попречи. Той си взе шлифера и излезе на стълбите. Вратата хлопна траурно. Вече сама, Люба се разплака. Беше банално, но естествено.

Някой звънна. Люба стана да отвори.

Пред нея самотен стоеше Деточкин.

— Защо ми звъниш? — горчиво попита Люба.

— Ами нали вече нямам ключ...

ГЛАВА ШЕСТА, В КОЯТО СТАВА ЯСНО, ЧЕ ЧОВЕК МОЖЕ ДА ЖИВЕЕ НЕ САМО С ПАСПОРТ, НО И С ПЪЛНОМОЩНО

Още в училище Дима беше усвоил, че колективът е велика сила! Една птичка вила не вдига! Щом намисли да вложи спестяванията си в недвижима собственост, Дима оглави вилностроителната кооперация, в която влизаха той и тъст му.

Благодарната родина беше отпуснала на о.з. подполковника Соколов-Кружкин три декара в Подмосковието. Щом си получи парцела, Семьон Василиевич пое по стъпките на Мичурин. За разлика от великия селекционер, той не само не беше новатор, но се пристрасти изключително към една култура — ранните ягоди. И достигаше високи добиви на собствения си парцел. Признателните московчани му се отплащаха с добри пари по новите пазари. Фактът, че парцелът се водеше на тъста, като цяло се нравеше на зетя. Естествено, по-добре е да си имаш вила на свое име, обаче, току-виж, дойдат ония със сините униформи и любезно попитат: „Откъде толкова пари?“

Само че няма да дойдат при подполковник от запаса.

Бежовата волга също не беше собственост на Дима, а на жена му. Той я караше с пълномощно. Пълномощното беше основа на съществуването му. Всичко правеше с пълномощни. Всеки път, когато трябваше да купи поредния пирон за вилата, Соколов-Кружкин му потвърждаваше доверието си пред нотариуса. А трябваха много пирони! Дима вече беше свой човек в нотариата.

Пълномощните го преследваха. Нощем ги сънуваше, привиждаха му се в треска, когато боледуваше. Щом легнеше при жена си, едва потискаше желанието си да ѝ представи пълномощно.

Подобен живот не можеше да удовлетвори заможния комбинатор Семицветов, обаче нямаше изход, особено сега, в този период на развихряне на обществеността и контрола. Та затуй Семицветов не обичаше съветската власт. Съветската власт му отвръщаше със същото!

Беше чудесна, първокласна сутрин. Възхитителното подмосковско слънце изумително осветяваше прекрасната природа, оградена отвсякъде с яки стобори.

Зад стобора на собствения си парцел ритмично размахваха лопати Дима и Соколов-Кружкин. И двамата бяха с противогази. Соколов-Кружкин ги беше взел с връзки от местния музей, защото сутринта Дима беше уредил на черно един камион оборски тор. И сега го разхвърляха.

Ина не участваше в семейния съботник. Разхождаше се сред великолепната смесена гора, където имаше повече хора, отколкото дървета. В многохилядното състезание на природолюбителите тя успя да спечели едно от челните места — откъсна си два стръка момина сълза. Трябваша ѝ да си приготви регенерация пролетен крем „Поздрав от нежния май“, който придаваше еластичност на всякаква кожа. Ина беше козметик в Дома на красотата. Това ѝ гарантираше устойчивата независимост, така необходима в съвременното семейно съществуване.

Върна се, когато вече бяха свършили с тора. Мъжете бяха смъкнали противогазите и си почиваха на купчината строителни отпадъци.

— На Топтунов му взимат вилата! — викна Ина, споделяйки сензационната новина, с която познатите ѝ я бяха изненадали в гората.

— И правилно! — избоботи Соколов-Кружкин. — Отдавна трябваше да му я вземат! С мошениците трябва да се води борба!

— Защо да е мошеник? — възмути се Дима. — Просто си подрежда живота човекът.

— Я ми кажи ти — запени се Семьон Василиевич, — колко взима заместник-директор на едноетажна трикотажна фабрика, та да може да вдигне вила на два етажа?

— Негова си работа — примирително рече Семицветов.

— Не е негова, наша е! — Тъстът беше обзет от праведен гняв. — Трябва да преследваме най-безпощадно лицата, които живеят от

нетрудови доходи, така да се каже!

— Стига глупости, татенце! — нежно изсъска дъщерята.

Семьон Василиевич гръмко се разсмя.

— Изплашихте се, а? Кой си ти бе? — обърна се той към Дима.
— Само да те, значи, такава... и изхвърчаш от моя парцел!

Любимото развлечение на тъста беше да плаши Дима. Грубият му армейски хумор постепенно изправяше зетя пред инфаркт.

— Виждам, че се шегувате, С-семьон Соколович — заекна Дима. И обречено обгърна с поглед купчините дъски и тухли, неразпечатаните фабрични каси „счупени стъкла“, бебешки розовите плочки за банята и всичко, всичко друго, купено, макар и с пълномощно, но с личните му парички.

Докато пътуваше към града с бежовата волга, Дима мислеше за кучешкия си живот. То и почивният му ден не беше като хората, ами в понеделник... И тази идиотска зависимост от семейството на жена му... Ами ако Ина се влюби в друг и го напусне? Тогава тъстът ще го изрита от вилата, а невярната му жена ще го изхвърли в движение от колата. Защо е принуден да гради благополучието си върху несигурната основа на женското постоянство?

Когато чуеше формулировката „нетрудови доходи“, му идеше да хапе! Бачка от тъмно до тъмно, на всекиго се слага, гони какви ли не отрепки — черноборсаджии и безделници, да им измъкне вноската стока... А изцица ли някоя жалка рубла от клиента, се подлага на неадекватна опасност! Хората с неговата професия, също като сапъорите, грешат само веднъж! И защо той, толкова млад, с висше образование, талантлив и красив, е принуден постоянно да се спотайва, да извърта и да се нагажда?

„Ще има ли край всичко това?“ — мислеше си Дима и разбираше, че не.

Пак паркира колата на следващата пряка и не забеляза, че в отсрещната градинка зад томче творби на Шекспир се укрива някакъв непознат с тъмни очила. Непознатият проследи как Дима заключва колата, как свива зад ъгъла и как влиза в оказионния магазин.

Днес Дима застана зад щанда в доста нервно състояние.

— Търся вносен магнетофон — немски или американски — интимно сподели мустаката клиентка. Наведе се над щанда и намести тежкотоварния си бюст върху един телевизор „Рекорд“.

— Нямаме! — отрязва я Дима.

„Поне да се беше обръснала“ — мислеше си той и с омерзение наблюдаваше мустаците ѝ. Забеляза, че „Рекордът“ е застрашен, и я скастри:

— Вдигнете това от телевизора!

Дамата послушно се отдръпна и с прегракнал глас прошепна:

— Бихте ли ми казали кой от продавачите е Дима?

— Аз съм! Какво от това? — продължаваше да се държи грубо той.

— Праца ме Фьодор Матвеевич.

— Кой е тоя Фьодор Матвеевич?

— Познат на Василий Григориевич...

— Добре, и какво от това?...

— Търся вносен магнетофон!

— Имаме много хубав съветски.

— Не, не! — отрицателно размърда мустаци клиентката.

— Къде ще ви търся вносен... — замислено проточи Семицветов и по този начин ловко стъпи на пътя на изнудвачеството.

— Разбирам! — Дамата беше доста опитна. — Колко?

Дима разпери пръсти.

— Петдесет рубли? — не повярва слисаната клиентка.

— Ами колко? Да го намеря, да го докарам, да ви го запазя... Оставете си телефона...

През това време човекът с тъмните очила прибра Шекспир в чантата си, излезе от градинката и без да бърза, стигна витрината на оказионния магазин. Правеше се, че разглежда едно норково манто. А всъщност разглеждаше Семицветов. „Зает е — удовлетворено си помисли Непознатия. — И няма да свърши скоро. Хайде на работа!“ Човекът с тъмните очила с небрежна походка тръгна към волгата на Дима. Подсвиркваше си безгрижно „Аз крача по Москва...“ и зорко оценяваше уличната обстановка. Улицата беше прочутата Двестилешникова, където автомобили, пешеходци и магазини се смесват в невъобразим хаос. Непознатия се промуши до волгата и се облегна на бежовия ѝ калник. Никой не му обърна внимание. Изведнъж на мястото на бъдещото престъпление изникна милиционер. Непознатия отскочи от колата и застана пред близката будка за цигари.

— „Беломор“ и кибрит, ако обичате.

— Нямаме „Беломор“ — отвърна продавачът, плешив тъжен старец с черни канцеларски ръкавели.

— Тогава ми дайте „Друг“.

Непознатия си купи цигари и се огледа. Неделната навалица беше подбрала милиционера и го беше отнесла в неизвестна посока. Човекът, който щеше да краде кола, запали цигара.

„Удари часът!“ — високопарно помисли той и скришом нахлузи памучните си ръкавици. Извади от чантата шперц и за нула време отключи колата. В следващия миг седеше зад волана. Загаси цигарата, прибра, както му е ред, фасата в малкото си джобче, огледа се пак, но не можа да потегли! Едно такси спря точно пред волгата. Непознатия се обърна — отзад, точно зад него, беше паркирала една татра. Шофьорът на таксито безгрижно слезе от колата и се затътри да си купи цигари. Човекът с тъмните очила го прокле наум, измъкна от чантата си томчето на Шекспир и се престори на увлечен от безсмъртните стихове. Най-сетне таксито тръгна. Но в същия момент му почукаха на прозореца. Трябваше да свали стъклото. До бежовата волга нервно пристъпваше от крак на крак дебел мъж с куфар с цип.

— Тази кола ваша ли е? — раболепно попита дебелият.

— Не! — отвърна Непознатия. Не искаше да лъже.

— Вие сте шофьорът, така ли?

— Не, не.

— Тогава какво правите тук?

— Искам да я открадна, а вие ме бавите! — отговори Непознатия.

— Моля ви, откраднете я заедно с мен — пошегува се дебелият. — Закъснявам за влака.

Непознатия трескаво размишляваше. Пътникът е все някаква маскировка. Кой нормален крадец ще задигне кола с все пътника?

— Наистина ли къснявате?

— Да.

— Качвайте се. Обаче ставате съучастник! — честно предупреди Непознатия.

— Добре, добре... На Курската гара.

Дебелият с хиляди благодарности се вмъкна в колата заедно с куфара си. Злосторникът пхна ключа да запали волгата, но... тя...

засвири като луда! Включи се скритата система, монтирана от един познат на Дима електротехник.

— Видяхте ли, нали ви предупредих — каза Непознатия, изскочи от колата и с неподозирана скорост изчезна в навалищата. Клаксонът продължаваше да вие, струпана се зяпачи. Пътникът разбра, че е загазил, и също направи опит да изчезне, но вече беше късно.

С писък: „Дръжте крадеца!“ — Семицветов летеше с огромни кенгурски скокове.

— Не съм крадец! — заоправдава се дебелият. — Закъснявам за влака! Ето ми билета!

— Пък и предвидлив! Добре се е подготвил! — ехидно подметна някой, а Дима дръпна билета и строго заповяда:

— Да не го изпуснете! — И се зае да изключи системата.

Скоро изскърца синята оперативна кола с червена лента, известна повече като „луноход“. От нея изскочиха Подберьозовиков с бележник, Таня с куфарче и един младеж с фотоапарат.

— Кой е собственикът? — страшно попита следователят.

— Аз... — стъписа се Дима и посочи дебелия. — Хванахме крадеца!

— Не съм крадец! — за стотен път повтори дебелият. — Изпускам си влака, а пък той ми взе и билета!

Младежът с апарата щракна в едър план първо Дима, после и дебелия. И двамата се смълчаха. Таня, без да губи време, взимаше отпечатъци от вратата на колата.

— Документите, ако обичате! — възпитано се обърна Подберьозовиков към задържания. — И документите на колата! — каза на Дима. — Ще говорим другаде. Кой е свидетел?

— Аз! — бодро се обади една жена с пазарска чанта. — Какво е станало?

— Не съм крадец! — отчаяно повтори дебелият. — Крадецът избяга! За съжаление не му запомних лицето — добави той и с това само влоши положението си. — Изпускам си влака!

Погледна си часовника.

— Впрочем вече го изпуснах!...

Таня откри в колата забравеното от злосторника томче на Шекспир.

— Ваша ли е? — Следователят показва книгата на Дима.

— Не, моля ви се! — отвърна той.

— Ваша ли е?

Дебелият поклати глава. За пръв път в живота си се забъркваше в такава каша.

— Аз съм свидетел! — Продавачът от будката за цигари се изправи до колата и веднага стана център на вниманието.

Фотографът с възторг почна да го върти пред обектива си.

— В профил излизам по-хубаво — намекна продавачът.

Снимаха го и в профил.

— Ще почна поред — малко тържествено заговори старецът. — Днеска не ми докараха „Беломор“. Дотук ми беше дошло да казвам: „Няма «Беломор»!“

— По същество! — замоли следователят.

— Младежо, във вашата професия не бива да се бърза. Цигарите „Беломор“ са подробност за следствието. Онзи също искаше „Беломор“. А после купи „Друг“. Трийсет копейки, с куче на пакета. Рекох си: „Защо е толкова нервен?“ Интересува ли ви?

— Много! — отвърна Подберъзовиков.

— Висок, поизгърбен. Обикновено лице. Дори симпатично. С чанта и шапка. Който пуши „Беломор“, не си купува цигари с куче на пакета. Те са по-скъпи и създават друго настроение. А пък този му е съучастник. — Той посочи сломения дебелак. — Пошепнаха си нещо и този влезе в чуждата кола! Искаха да изчезнат заедно!

— Не съм съучастник! — съкрушено се завайка жертвата. — Аз съм просто един нещастник, хич не ми върви. Отиде ми картата за Сочи!

Беше ужасен. Беше почнал да осъзнава, че вместо на курорт отива в затвора!

ГЛАВА СЕДМА, В КОЯТО БЕЖОВАТА ВОЛГА ОЩЕ ВЕДНЪЖ Е ОБЕКТ НА НАПАДЕНИЕ

На другия ден след работа Деточкин пак висеше на спирката. Когато дългоочакваният тролей пристигна, Юрий Иванович се качи като всички от задната врата. Въпреки връзката си с водача Деточкин не си позволяваше да се вози без билет. Прецизно извърши всички безкондукторни процедури и се оказа в Любината кабина.

— Следваща спирка — площад „Пушкин“! — обяви Люба и погледна Деточкин изотдолу.

— Люба, трябва да поговорим!

Люба мълчеше.

— Люба, дойдох да ти искам прошка!

— Че ние не сме се карали! — студено отвърна Любов. Наблюдаваше дали всички са се качили.

— Карай! — позволи Деточкин. — Едни слязоха, други се качиха.

Тролеят потегли.

— Защо да се караме, Люба? Нали сме си близки.

Люба тъжно се усмихна.

— Близките знаят всичко един за друг! А ти все криеш нещо от мен. Беше шофьор, изведнъж стана застрахователен агент! После тия командировки... все неочаквани... Какви са те? Защо са?

Отвратително му беше да я лъже, но не смееше да ѝ каже истината.

— Един ден ще разбереш всичко. И колкото по-късно, толкова по-добре...

— Да ме мъчиш ли си дошъл, Юрий Иванович? — Бяха ѝ омръзнали тайните на Деточкин. — Стига си ме изтезавал, ще прегазя някого!

И насмалко да изпълни намерението си.

— Значи не искаш да се сдобрим... — резюмира Деточкин, когато при рязкото спиране удари с глава предното стъкло.

— Следваща спирка — площад „Маяковски“ — печално каза Люба. — Уважаеми пътници, не забравяйте да си вземете билети!...

Без да уреди отношенията си с Люба, Деточкин отиде в Двореца на културата. В художествената самодейност много го обичаха. Юрий Иванович беше роден актьор. Беше непосредствен и правдив във всички, дори най-невероятно драматичните ситуации.

Атмосферата в салона за репетиции беше нажежена. Вчера „Спартак“ паднал от „Динамо“ и затова режисьорът беше изпаднал в транс. Артистите знаеха футболната слабост на маестрото и мируваха.

— Всеки играч трябва да си знае ролята като бог! — ядосано се караше режисьорът на Подберьозовиков, който беше сбъркал текста си. — Не да търчи по сцената като умопобъркан, а да играе с глава! И не ми възразявайте! — скастри той виновника, който понечи да се оправдае. — Ще ви изгоня от игрището, тоест от сцената!

През почивката играчите, тоест артистите, излязоха да пушат.

Деточкин измъкна пакет цигари и почерпи Максим.

— Какви пушите? — поинтересува се Подберьозовиков.

— „Друг“ — безметежно съобщи Деточкин.

Подберьозовиков взе от ръцете му злощастния пакет.

— Да... „Друг“... С куче на картинката... Трийсет копейки...

— По принцип пуша „Беломор“ — обясни Деточкин с присъщата си откровеност. — Обаче нямаше.

— Съвсем точно наблюдение, нямало е „Беломор“. Точно затова си е купил „Друг“.

— Кой? — все още безгрижно попита Деточкин.

— Престъпникът!

Внезапно Деточкин усети, че е на ръба на пропастта. Понечи да отстъпи, но отзад имаше стена. Не можеше да минава през стени, не би могъл да мине дори само през мазилката. Безизходно погледна небето. По синия таван бодро крачеха съвсем реалистични колхознички със снопове пшеница. Деточкин съжали, че не е с тях. Нямаше никакъв изход.

— К-к-кой престъпник?

Следователят прие стресването на приятеля си за обикновен еснафски интерес към закононарушенията.

— Съвременен, културен. Дори мога да кажа — престъпник от нов тип! Преди какво забравяха крадците на местопрестъплението?

— Какво? — полюбопитства Деточкин.

— Фасове, каскети... А сега — вижте! — И Подберъзовиков показва томчето на Шекспир, което Непознатия беше оставил в колата.

Деточкин трепна и ужасен се отдръпна.

— Не се плашете! — усмихна се Максим. — Няма петно от кръв!

— Вие следовател ли сте?

Подберъзовиков прелистваше томчето.

— Няма отпечатъци — престъпникът винаги работи с ръкавици. Нито печат от библиотека, нито името на собственика — нали знаете, някои си надписват книгите...

— Знам... Само че аз не ги надписвам! — увери го Деточкин.

— Аз водя делата за откраднатите коли — продължи Подберъзовиков. — Но да не ви занимавам!

— Напротив, страшно ми е интересно! — Това си беше чистата истина.

— Ще ви кажа една тайна — почти му прошепна следователят. — В града действа шайка. Крадат се лични автомобили. Само тази година от един район са откраднати четири коли.

— Три — машинално го поправи Деточкин.

— И вие ли научихте вече? Да, четвъртата не успяха да я откраднат. Но скоро всичко ще свърши! — обнадежди той Деточкин.

— 3-защо?

— Вчера задържах един от членовете на шайката!

— Т-така ли? — Деточкин беше поразен. Дори не подозираше, че Непознатия с тъмните очила има съучастници.

— Представете, си, инженер в Стопанския съвет. Жена му е лекарка. Имат две деца. Наскоро е получил жилище в най-хубавия район, а с какво се занимава!

— И к-как изглежда? — уплаши се Деточкин.

— Дребен, дебеличък...

— Арестувахте ли го? — Деточкин чак спря да заеква. — Защо такива строги мерки?

Подберъзовиков пак се усмихна.

— Щеше да бяга на курорт, но подписа, че няма да напуска града!

— Ами ако не е съучастник? — пламенно се застъпи Деточкин.
— Инженер от Стопанския съвет, уважаван човек, пък вие го лишавате от заслужената му почивка.

— Опитът ми говори, че наистина не е виновен. Но окончателното изясняване е въпрос на няколко дни. Вече са ми известни особените белези на главатаря на шайката — висок, с обикновено, дори симпатично лице, ходи с чанта и шапка и най-важният белег — гърби се.

Незабелязано за Максим Деточкин поизправи рамене.

— И как ще го хванете?

Подберьозовиков не успя да му отговори. Във вестибюла се появи режисьорът, държеше съдийска свирка. Наду я и изкомандва:

— Моля всички да влизат за второто полувреме!...

Великият Репин е приемал в Куокала в сряда, „Литературная газета“ на Цветной булевард приема във вторник, а Семицветови приемаха в апартамент 397-и в понеделниците, два пъти месечно. Дима не желаше да харчи пари за гости всяка седмица.

Канеха се само нужни хора и затова Соколов-Кружкин с присъщия си хумор кръсти тези сборища „нужници“. Него никога не го канеха. Веднъж той въпреки всичко отиде, бъркаше се във всички разговори, накърка се с коняк и взе да вика, че Дима е мошеник и че Наказателният кодекс плаче за него. Следващия понеделник най-предвидливите гости не рискуваха да дойдат.

Днес подборът беше изискан. Бяха дошли хора, които можеха да намерят керемиди за вилата, палто от камилска вълна, дамски велурени ботуши, билети за Дома на киното и много други, все така необходими неща. Дойде и един поет, обсипан с почести и пърхот. Реална полза от него нямаше, но без присъствието му вечеринката щеше да бъде като шишче без шиш. Този главен гост беше завършил Литературния институт и беше станал поет. Със същия успех можеше да завърши медицина и да стане лекар. Но по-добре, че беше завършил Литературния институт... Дойде и нужният Филип Картузов. При него

в кръчмата човек можеше да се скрие в някое сепаренце, да си похапне добре и да поговори по работа.

Вечерта минаваше интелектуално. Разказваха се средно мръсни вицове, съобщаваха се последни новини от серията „кой с кого спи“ и „къде какво са пуснали“. Когато дойде ред на Картузов, той сподели как са му откраднали колата. Излезе, че Филип се хвърлил под колелата, за да накара крадеца да спре. Но колата му била толкова предана, че не пожелала да премачка стопанина си. Прескочила го и изчезнала! Лъжите на Картузов имаха голям успех сред пийналите гости.

— На това му се вика хипербола! — поясни поетът. После дълго рецитира стиховете си. И то без никой да го моли.

Вечерта беше сполучлива. Ина сновеше от стаята до кухнята и демонстрираше прекрасните си бедра. Дима свиреше на китара и истерично пееше апашки песни.

*Остригаха ми буйната главица,
към дрехите раирани поглеждам.
Квадратец светлина и мъничка звезда
ми светят като слабичка надежда... —*

жално виеше Семицветов и тръпнеше, че сюжетът може да стане автобиографичен.

Тази вечер Дима не надничаше през прозореца. Не се страхуваше за волгата. Имаше уважителни причини за това.

А долу в тъмнината на настъпващата нощ един попрегърбен мъж, предварително навлякъл любимите ръкавици, спокойно отключваше бежовата волга. Вчерашният урок не беше забравен. Непознатия вдигна капака и преспокрайно прекъсна сигналната система. После се настани зад волана, сложи на седалката чантата с инструментите и пхна ключа да запали колата. Завъртя го — колата мълчеше! Тогава, за да включи на скорост, напипа с крак амбреажа и... изкрещя от непоносима болка!

Похитителят не можеше да знае, че вчера, след първото покушение, Дима беше купил в ловния магазин един вълчи капан и същият познат електротехник го беше заложил на амбреажа.

Капанът щракна — Деточкин беше заловен!

Да, скъпи читателю! Ти, естествено, не си се сетил, че колите ги краде Деточкин! А пък ако си се сетил, скъпи читателю, то, както би казал С. И. Стулов — браво на тебе!

Много го болеше. Човек, който не се е хващал в капан, не може да си представи подобна болка, а вълците не казват нищо. Но Деточкин не извика за помощ. Превъзмогвайки болката, той се опита да отвори железните челюсти. Но капанът беше правен за диви зверове и силите не му стигнаха. Тогава Деточкин отвори спасителната чанта, извади ножовката и почна да реже желязото, докато е горещо...

Понеделнишката вечер свършваше. Радушните Семицветови изпращаха гостите си. За всеки случай — да не остане някой у тях — излязоха заедно с всички. Най-отпред крачеше поетът. Не можеше да си спомни как се казва стопанинът... Като видяха бежовата волга, всички страшно се развеселиха.

— Обичам да се возя нощем! — изпищя жената на онзи, дете намираще керемиди.

Компанията наобиколи колата. Деточкин се сви на кълбо, спря да реже и се свлече от седалката на пода.

— Семицветов, значи колата ти била блондинка, а? — пошегуваха се билетите за кино.

— Димочка, повозете ни малко! — помоли палтото от камилска вълна.

При тези думи на прикования Деточкин му се доця да завие като истински вълк.

Гостите се ентусиазираха.

— Хайде, Дима!

— Кажете му, Иночка!

Дима геройски се противопоставяше:

— Не, приятели, не! Когато съм пил, не пипвам волана!

— Не се бойте, Дима! — извика палтото от камилска вълна, много му се взеше.

— Не, не! — подкрепи Ина мъжа си. — Знам я аз тази тръбичка, милиционерът ти я дава да духнеш и веднага се вижда пил ли си, или не си. Ако си пил, направо ти взимат книжката!

Гостите разочаровани си тръгнаха.

Дима обиколи колата и за всеки случай изпробва вратите. Едната, предната лява, неочаквано леко поддаде и тутакси се изтръгна от ръката му.

Дима се слиса. Дръпна пак, но вратата не се отваряше, защото сега Деточкин я държеше с мъртва хватка.

— Че толкова ли съм пил! — зачуди се Дима. — Иночка! — обърна се той към жена си. — Ще се наложи да заема хоризонтално положение!

Щом Семицветови се прибраха, Деточкин допреряза капана и се изтърколи на улицата заедно с вечната си чанта. С мъка стана и закуцука, отказвайки се от неуспешния опит да задигне тази коварна кола...

Люба изплашена скочи от леглото. Стресна я тревожно нощно звънене. Наметна си пеньоара и предчувствайки нещастieto, изтича в антрето.

— Кой е?

— Аз съм, Люба! — Гласът беше толкова жалък и нещастен, че Люба веднага отвори.

Раненият Деточкин стоеше на прага и гледаше Люба като своя последна надежда.

Податливото женско сърце се предаде.

— Какво ти е, Юра?

— Ами турили навсякъде капани...

Люба реши, че Деточкин бълнува. Прегърна го през отпуснатите рамене и го въведе в стаята.

— Капан за жив човек! — ядосано се караше Максим Подберъзовиков на Семицветови, които на другата сутрин дохвърчаха при него. — Чудя ви се как сте могли да го измислите! За тая работа може и да отговаряте!

— Да-да! — възмути се Дима. — Бандитът иска да ми открадне колата! Реже с ножовка собствения ми капан! Я си купете в Москва вълчи капан! Колкото щете пари да давате, никой няма да ви продаде!

— По-спокойно! — посъветва го следователят.

Дима си спомни къде се намира и тутакси се укроти.

— А пък вие ми казвате, че аз съм щял да отговарям! — вече подлизурски довърши той. — Чудесни закони, няма що!

Подберьозовиков го погледна още веднъж и Семицветов млъкна.

— Престъпникът на два пъти се опитва да открадне една и съща кола... — мислеше Максим на глас. — Това не е случайно съвпадение. Според мен е искал да открадне именно вашата кола!

— Има резон. Аз също вече го забелязах! — плахо го подигра Дима.

— Защо го интересува именно вашата кола? — продължаваше следователят.

— Мен ли ме питате?

— Ами кого? — престоудушно отвърна Максим. — Не подозирате ли някого от познатите си?

— Нашите познати до един са възпитани хора — обиди се Ина.

А Дима си каза: „Ами ако наистина е някой познат?“

— Няма ли някой, който да ви завижда? — продължаваше да ги разпитва следователят.

— Защо ще ни завиждат? Ние сме скромни хора. С малки заплати. Живеем тихо, кротко...

Подберьозовиков натисна звънеца. В кабинета веднага влезе Таня, както винаги преливаща от чувства.

— Таня, пратете запитване до поликлиниките дали е оказана помощ на човек със специфична травма на крака — нареди Максим.

— Добре — съгласи се Таня. Гледаше с нескрита нежност право в сивите Максимови очи.

Зазвъня телефонът. Подберьозовиков вдигна слушалката и чу милия глас на Деточкин.

— Здравейте, Юрий Иванович! — широко се усмихна Максим. — Как така няма да дойдете? Внимавайте режисьорът да не отсъди дузпа!

И в двете слушалки се разсмяха.

— Боли ме кракът — съобщи Деточкин.

— Тогава по-добре да лежите... Оставете крака си да почине... Всичко хубаво... — пожела Подберьозовиков и затвори телефона.

— Чий крак? — развълнува се Дима.

— Чийто трябва, негов си е. Крак! — нервира се Максим и неволно се замисли. После прогони недостойната мисъл и приключи с

Дима:

— Значи обадете се.

— Кога?

— Като ви откраднат колата!

ГЛАВА ОСМА, ЗА СВирЕНЕТО С УСТА КАТО ИЗКУСТВО

Наближаваше края на тримесечието. В районната инспекция на застрахователното управление започна страхотна суматоха. Трябваше да изпълнят и преизпълнят тримесечния план. Ръководителят на инспекцията Яков Михайлович Квочкин свика подчинените си на кратък митинг. Искаше да ги вдъхнови за поредния финален спринт.

— Аз също ще тръгна по апартаментите! — даде личен пример началникът. — Но това не стига. Да проверим дали през последния месец не е създадено някое ново учреждение.

Провериха — беше създадено Управлението по свирене с уста.

Постановиха — да се изпрати най-добрият агент.

Опитът сочеше, че в процеса на организационна бъркотия още неукрепналите служители не могат да окажат достойна съпротива на асовете от застрахователния бранш.

Деточкин с леко накуцване тръгна към УСУ.

Дълги години свиренето с уста като изкуство беше в състояние на пълна анархия. Никой не се грижеше за него и никой не му помагаше. Артистите си свиркаха кой както си ще. Но това безобразие вече беше прекратено.

Управлението успя да докопа едновременния аристократичен дворец на Свирчова улица. Самото име на улицата беше в известен смисъл символично.

Докато Деточкин влизаше, насмалко да го полелят с цинквейс. Управлението — съвсем естествено — отпочваше творческата си дейност с подновяване на фасадата.

Юрий Иванович вървеше по безкрайния коридор, накуцваше с левия крак и се вглеждаше в табелките. „Висш художествен съвет“ — пишеше на една висока двойна врата, дебело тапицирана с черна изкуствена кожа. На друга, тапицирана с прост дерматин и без звукова изолация, се кипреше табелка: „Главен художествен съвет“. Следващата беше с матирано клозетно стъкло. За да няма

недоразумения, табелката гласеше: „Художествен съвет“. Освен тия надписани врати имаше и множество безименни.

Покрай Деточкин сновяха работници и чистачки. Внасяха нови мебели в кабинетите. Не ще и дума, че със стари мебели не може да се работи поновому. Деточкин се обърка. Не знаеше откъде да почне и се напъха в първия срещнат кабинет. Там работеше обаятелният Согрешилин. Щом зърна Юрий Иванович, той се усмихна широко, прегърна го, побутна го към едно кожено кресло и го сложи да седне. Самият той се настани в друго такова кресло срещу него.

— Не съм ви чул още, драги, но трябва да ви предупредя.

Деточкин не разбра нищо.

— Разбира се, в репертоара ви има хляб... — дружелюбно му се усмихваше Согрешилин.

— Аз не съм свирач. — Деточкин почна да осъзнава ситуацията, в която беше попаднал.

— Ами какво правите? — попита Согрешилин. — Токуват като тетрев, бухат като бухал, стенете като авлига или чукате като кълвач?

— Аз съм по застраховките — почна Юрий Иванович, но Согрешилин го прекъсна:

— А... разбирам. Пишете текстове! И ни предлагате темата за застраховките. Но моля ви се, драги, нашите кадри не се страхуват от нищо!

— Но това е държавна застраховка — поправи Деточкин събеседника си.

— Държавна ли? — Согрешилин се замисли. Притесни се, че може да е допуснал грешка. — По принцип, разбира се, това е тема, която...

— Мога да ви застраховам срещу смъртен случай... — предложи Деточкин.

— Никакви смъртни случаи — бързо отвърна Согрешилин. — Свиренето с уста трябва да е оптимистично!

— Нека се разберем — напираше Деточкин. — Аз не подражавам на птичките и не подсвирквам.

— Ще свиркате! — заяви стопанинът на кабинета. — При нас всички свирят.

— Ако не искате смъртен случай, ще ви застраховам за злополука. — Юрий Иванович извади бланка от чантата си.

— А, вие сте застрахователен агент, така ли? — най-сетне загре Согрешилин.

— Сега попълваме формуляра и се подписвате — предложи му Деточкин.

— Уважаеми! — Согрешилин го гледаше, както се гледа пръв приятел. — Вашата напористост ми харесва. И по принцип нямам нищо против. Обаче вие искате просто ей така да ви се подпиша? Боже, боже! Каква безотговорност!

На Деточкин не му помогна дори професионалният опит. Вися при Согрешилин цял час, обаче така и не успя да го склони да се подпише.

Тръгна от кабинет на кабинет. Обикаля дълго. Всички бяха съгласни да се застраховат. Но никой не искаше да се подписва!

Деточкин се умори. Кракът го болеше. Поседна на един нестабилен модерен стол във фойето. Наоколо цареше тишина. Единствено тракането на пишещите машини откъм коридора нарушаваше тържественния покой. Машинописките натракваха отрицателни рецензии за всички развлекателни мелодии. Тракането се извисяваше в антимааршов мотив, изпълняван, според както го изискваше епохата, бодро и жизнерадостно.

Внезапно машините млъкнаха. Вместо тях ситно загракаха токчета. Служителите наизскачаха от кабинетите и забързаха в една посока. Согрешилин летеше сред първите.

От кабинета с табелка „Началник-управление“ важно излезе С. И. Стулов. Позна Деточкин и спокойно го попита:

— Тук ли си на работа сега? — Беше свикнал с безкрайното раздуване на щатовете. От опит знаеше, че това предполага посетнешни съкращения.

— Днес съм тук — отвърна Юрий Иванович.

— Браво — одобри С. И. Стулов и тръгна след масите към залата за прослушване. Щом се настани удобно на мекия диван, техниците включиха стереомагнетофона.

Всеки работен ден сътрудниците на управлението дружно слушаха непристойните програми на долнопробни западни вариетета, за да не допуснат в родното свирене и най-малката безнравственост. Самите те се водеха толкова непорочни, че не се страхуваха от разлагащото влияние на буржоазното свирене.

Деточкин самотен скучаеше във фоайето.

„Ако ги застраховах срещу загуба на заеманата длъжност, щяха да се наредят на опашка“ — яростно мислеше Юрий Иванович. Прослушването свърши едновременно с работното време, точно в пет.

Деточкин тръгна към изхода, повлечен от потока сътрудници. За пръв път през цялата си практика не беше застраховал нито един човек.

ГЛАВА ДЕВЕТА, ПРИКЛЮЧЕНСКА, В КОЯТО ДЕТОЧКИН Е ГОНЕН ОТ ПРЕСЛЕДВАЧИ

Мина още една седмица...

Районната инспекция на застрахователното управление преизпълни тримесечния си план. Агентите успяха да постигнат сто и едно цяло и шест десети процента.

Кракът на Деточкин се оправи. Отношенията му с Люба се развиваха в дух на взаимно разбирателство. Той самият редовно ходеше на репетиции и всеки път се интересуваше дали Максим е успял да залови главатаря. Настроението му беше превъзходно. Измъчваше го само едно — така и не беше успял да открадне колата на Семицветови.

Подберьозовиков, който подозираше, че срещу волгата на Дима ще има ново покушение, се погрижи да постави бежовата красавица под постоянно наблюдение. Но злоумишленикът не се обаждаше никакъв — може би беше минал в дълбока нелегалност, може би го беше прогонил вълчийт капан. А когато Дима докара в двора железен гараж и го заключи с японския катинар, следователят дори се разстрои. Вече беше ясно, че колата не може да се открадне нощем, и вероятността наученият от горчивия опит крадец да се нахвърли върху нея посред бял ден беше съвсем малка. Следите на престъпника се губеха. Поради липса на преки улики на дебелия му разрешиха да напусне Москва и той замина за Сочи да се освети. Целият следователски отдел вече се майтапеше с Максим, само Таня го защитаваше както можеше. Потърпевшите също загубиха вяра в новия следовател.

— ...ози ...ьозовиков не ...авда ...ерието ни! — разправяше Пеночкин на Филип Картузов.

И пак, за кой ли път вече, беше тъмна нощ. Девочкин с вечната чанта в ръка спря до гаража. След докарването на същия

Подберъзовиков беше отменил нощните засади, което пък Деточкин научи от него на една от репетициите. Юрий Иванович огледа защитното съоръжение и констатира, че гаража си го бива. Познатият му японски катинар също си струваше парите!

— Да — тихо си говореше Деточкин. — Тази крепост може да се превземе единствено с кислород. Обаче струва ли си ядовете? Кислородна бутилка, че водород, маркучи, горелка... Е, мога да го вдигна и с динамит... Много шум ще се вдигне! Ще събудя свидетелите! Да, няма да мога да я изкарам от този гараж. Спи спокойно, драги Семицветов! — И Деточкин си отиде с пръст в устата.

Минаха двайсет и четири часа. Нощта държеше мъжки. Пак беше черна като нощ.

Драгият Семицветов спеше спокойно до жена си в семейното ложе. Сънуваше ограда, оградата криеше от завистливи очи вила, записана лично на негово име...

По пустата нощна улица с леко потракване се приближаваше автомобилен кран. Влезе в двора, спря пред гаража. От кабината спокойно скокна Деточкин. Хвана куката и закачи японския катинар.

— Дигай! — изкомандва Деточкин.

Въжето се обтегна и гаражът литна във въздуха като птица. Бежовият автомобил остана да клечи беззащитно на тухления под.

Видът на политналия над волгата гараж беше фантастичен. Жалко, че го наблюдаваха само двама — Деточкин и шофьорът на крана. Юрий Иванович му беше носил вода от девет дерета — че не знам си кой трябвало да се посреща, че еди-кой си бил болен, а пък ключовете били на някаква вила...

И лицето, и всички слова на Деточкин бяха толкова искрени, че шофьорът на крана изобщо не се усъмни и се съгласи да помогне.

Деточкин сръчно отключи волгата, провери дали няма капан или нещо по-ново, откачи алармената система и отмести колата.

— Пускай! — изкомандва Юрий Иванович и кранът внимателно постави гаража на мястото му.

В този момент Дима се събуди. Пикаеше му се. Без да отваря очи, той почти спящ се добра до клозета. На връщане мина покрай

прозореца, вдигна натежалите си клепачи и погледна гаража. Дворът беше пуст. Дима си легна и веднага заспа...

А Деточкин не си губеше времето. Спря волгата в някаква крива уличка. Помнеше, че под едно брезентово чергило е консервирана ръждясала таратайка, в далечната си младост наричана автомобил. Увери се, че никой не го наблюдава, вдигна брезента и бързо свали номерата. Съвсем просто е да се сетим, че след няколко минути бежовата волга 49–04 МОТ вече беше зашифрована като 82–12 МОП...

На Любината врата пак се звънеше посред нощ.

— Кой е? — сънено попита Люба.

— Аз съм!

Люба изплашено отвори.

— Какво има? Пак ли капан?

— Не, този път ми се размина — въздъхна Деточкин, без да рискува да влиза в апартамента. — Дойдох да ти кажа довиждане, заминавам в командировка...

— Сега, през нощта? — Люба се мъчеше да е спокойна.

— Налага се... Може ли да се обадя на майка ми оттук? — Деточкин прекрачи прага.

— Добре де, върви в Тбилиси! — И Люба се прибра в стаята си.

— Защо в Тбилиси? Ще ида някъде другаде! — викна подир нея влюбеният крадец на автомобили. Но отговор не последва.

Телефонът беше в антрето. Деточкин се обади у тях.

— Мамо! — нежно почна той, когато тя най-сетне вдигна слушалката. — Не съм виновен, но ме пращат в командировка...

Махна слушалката от ухото си, за да не слуша какво говори майка му.

— Ще се върна след няколко дни. Не се тревожи, мамо! — помъчи се да каже Деточкин, но вече беше късно, майка му беше затворила.

Подраска на вратата на Люба, но тя беше сложила райбера. Обстоятелствата налагаха да се бърза. И Деточкин тръгна, раздвоен между чувството и дълга.

От прозореца Люба изумена съзря как нейният Юрий Иванович се качва в една баровска волга и изчезва в неизвестна посока.

На другата сутрин Семицветови станаха рано. Предната вечер Дима се беше уговорил с един майстор да направи на волгата профилактичен преглед. Двамата съпрузи закусиха набързо и слязоха при гаража.

Майсторът вече ги чакаше.

— Добър дееен! — подлизурски го поздрави Дима. Любителите, особено неопитните, винаги се подмазват на майсторите, които знаят как изглежда колата отвътре.

— При ляв завой ни заяжда воланът! — оплака се Ина.

— Ще видим — каза майсторът.

— А като превключвам скоростите, прави „чук-чук-чук“... — добави Дима.

— Ще чуем! — каза майсторът.

— Освен това дясното предно колело загрява — продължи Дима.

— Ще го прегледаме...

— И завчера цял ден миришеше на бензин! — сети се Ина.

— Ще я помиришем! — издевателски каза майсторът. Той презираше хората, които нищо не разбират от техника. — Само че отворете гаража!

Дима измъкна от джоба си ключа, който приличаше на йероглиф, отключи катинара, свали го от вратата, отмести резето и отвори едното крило.

В гаража нямаше кола!

Дима примря. Не вярваше на очите си. Отвори цялата врата. Слънчев лъч се плъзна в гаража и освети празното помещение.

— Къде е колата де? — нетактично попита майсторът.

Дима и Ина тъпо гледаха тухления под. Снощи преди лягане бяха вкарали волгата в гаража и собственоръчно бяха заключили японския катинар. Катинарът си беше цял, гаражът си стоеше на мястото, колата я нямаше!

— Какво мълчите? — ядоса се майсторът. — Аз да не съм дошъл игра да си играя!

Изгубили ума и дума от мистичното изчезване на колата, Семицветови немееха. Не можеха да издадат нито звук. Все така, без

да мигат, гледаха пода. Тухлите си бяха наред. Значи колата не беше потънала вдън земя.

— Чук-чук-чук... — подигра се майсторът. Почука недвусмислено челото си с пръст и си тръгна.

... На път човек научава много неща! Шофьорите не бива безцелно да се любуват на околния пейзаж. Дори по време на движение те са длъжни да се развиват, да разширяват кръгозора си, да повишават интелектуалното си равнище. Та точно затова встрани от шосетата стърчат какви ли не табели:

„Крим — най-хубавото място за почивка!“

„Кавказ — най-хубавото място за почивка!“

„Крайбрежието на Рига — най-хубавото място за почивка!“

„Самолетът — най-добрият транспорт!“

„Таксито — най-добрият транспорт!“

„Кометата — най-добрият транспорт!“

„Бързо, удобно, приятно!“ — за Аерофлот.

„Бързо, удобно, сигурно!“ — за спестовната каса. „Бързо, удобно, вкусно!“ — за пържената риба. „Пийте съветско шампанско!“ — специално за шофьорите, да не пият, когато са на волана.

„Около всеки роден град градини нека да цъфтят!“. Направо да ти се прище да слезеш и да посадиш нещо.

„Първият скок — на най-добрия строител!“. Тук пък строят писта за скискокове. Горко на най-добрия строител!

Деточкин четеше прелитащите покрай колата плакати — искаше да се отърве от тъжните мисли. Въпреки смяната на номерата можеше да очаква неприятности на всеки километър.

Изведнъж далеко напред, вдясно, се появи яркото петно на несполучливо боядисан уж като крайпътна зеленина милиционерски мотор. Щом видя инспектора, Деточкин намали — импулс, характерен за всички шофьори. Разговорът с инспектора някак си не отговаряше на плановете на Юрий Иванович. Той гледаше право напред, не искаше да предизвиква опасността с поглед. Но инспекторът повелително вдигна ръка и му заповяда да спре. В главата на Деточкин, също като крайпътните плакати, се замяркаха лаконични, но изразителни мисли:

„Защо ме спира?“

„Какво съм нарушил?“

„Дали знае за мен?“

„Бягството е най-доброто спасение!“

„Обаче моторът е най-добрият транспорт!“

И Деточкин натисна спирачките. С една мечта — да се отърве с глоба за каквото и да е, той стисна в ръка някаква смачкана рубла и тръгна срещу гибелта си, краката не го слушаха.

— Ама, другарю старшина... — захленчи Деточкин със стандартния угоднически глас на нарушителите.

— Здравсти! — ведро го поздрави милиционерът. Беше човек на години, измъчен от разправиите с отровнозеления мотор. — Виждам, че пътувате сам. Ако не бързате много, помогнете ми да запаля тая бракма. Сам не мога да се справя с нея!...

— Да запалим мотора ли?! — ахна Деточкин и едва потисна желанието си да разцелува старшината. — Умирам да паля! — Пъхна рублата в джоба си, отмести милиционера и зарадван перна педала с крак.

Моторът не реагира.

— Акумулаторът е изтощен! — оплака се инспекторът. — Откога моля да ми дадат друг мотор.

— Със стар акумулатор не си е работа — съжали го Деточкин. — Ще го бутаме, хайде!

Изтикаха мотора на асфалта.

— Качвайте се! — предложи Деточкин.

Инспекторът се настани на седалката.

— Напред! — изкомандва Юрий Иванович. Затича по шосето като щастлива млада майка, която бута количка с първата си рожба.

Обаче моторът не даваше никакви признаци на живот.

Деточкин се изпоти целият, но продължи да тича.

— Стоп! — каза старшината и другарски мина на „ти“. — Виждам, че се поумори. Дай аз ще те бутам!

— Няма смисъл.

— Тогава знаеш ли какво? — реши инспекторът. — Ще го дръпнем с волгата. Имаш ли въже?

— Знам ли какво имам! — изпусна се Деточкин, но веднага се поправи: — Не помня. Сега ще видим.

Изтича до волгата, отвори багажника, извади едно стоманено въже и победно го размаха:

— Имало!

С общи усилия закачиха мотора за волгата, Деточкин седна зад волана, милиционерът пак яхна мотора и потеглиха по шосето, съдбовно свързани и в пряк, и в преносен смисъл. Най-сетне непокорният мустанг изцвили и запали. Караха така още малко, после спряха. Деточкин откачи въжетото.

— Благодаря, приятелю! — развълнувано каза старшината. — Голяма услуга ми направи.

— Няма нищо! — великодушно разпери ръце Юрий Иванович. — Хора сме, трябва да си помагаме...

— Правилно — потвърди инспекторът. — Щом аз съм в беда — ще ми помогнеш, като стане нещо с теб — аз на тебе...

— И заедно вършим едно общо дело — оживи се Деточкин. — Ти посвоему, аз посвоему...

И се усмигнаха.

— Кажу ми, приятелю, тук наблизо има ли поща? — попита Юрий Иванович.

— Карай след мен! — предложи инспекторът и оглави колоната.

Сега старшината караше отпред милиционерския мотор, а Деточкин го следваше неотстъпно с крадената волга. И в този ред пристигнаха в един мотел.

Мотел ще рече хотел, където се грижат най-вече за автомобилите, а чак след това за хората. И колкото и да е странно, хората са много доволни.

Тук колата се мие, почива си, лекува се, а собственикът ѝ блажено отморява в кръг от себеподобни. Несвикнали на ласка, сърцата на подобни туристи се разтапят от възторг и собствениците почват да си мислят, че да имаш кола е чудесно. Вечер във фойето човек може да участва във викторината „Правилник за движението по пътищата“, да се включи в популярната спортна игра „Спазвай дистанция“ на площадката, а който не обича игрите и предпочита спокойния живот, може да изгледа в лекционната зала научнопопулярния филм „Дългите светлини водят дотук!“.

Предложиха му място на паркинга и стая с балкон. Юрий Иванович отказа. Бързаше за пощата, откъдето изпрати на другаря

Квочкин следното скръбно послание:

„Коленопреклонно моля неплатен пет тире шест дни любимият племенник тежко състояние благодаря предварително Деточкин“.

А до него в телефонната кабина старшината слушаше съобщението да задържи бежова волга 49–04 МОТ при евентуална поява в неговия участък.

Деточкин и инспекторът излязоха заедно. Тръгнаха покрай паркинга, където бяха събрани коли най-различни цветове и марки. Инспекторът забеляза, че в една също такава бежова волга като тази на Деточкин се качва солиден прошарен мъж, зарязан Юрий Иванович на произвола на съдбата и хукна.

— Документите на колата, ако обичате! — чу Деточкин.

— Заповядайте! — И прошареният мъж с лауреатска значка на ревера подаде документите.

Деточкин загрея, че работата става дебела, и забърза към бившата волга на Семицветови. Запали и видя в огледалцето, че инспекторът вече идва към него.

Когато нямаш документи за колата, а пък искат да ти ги проверяват, бягството наистина е най-добрият път към спасението. Деточкин без много мъдруване потегли рязко.

Стремителният старт на бежовата волга се стори подозрителен на инспектора. Той изтича до мотора и удари педала с крак. Двигателят включи веднага. Инспекторът благодари наум на Деточкин и се спусна подир него.

Преследване! Нито един детективски сюжет не минава без него! При преследването е възможно всичко! Можеш на най-обикновен кон да настигнеш експреса и от движение да рипнеш на покрива на първа класа! Можеш като едното нищо да прескочиш от един небостъргач на друг! Можеш да се шмугнеш с колата буквално под носа на влака, макар в действителност бариерата да е спусната много преди влакът да се е задал! Можеш да се вкопчиш в опашката на реактивен самолет, да скочиш в океана точно когато трябва и да стиснеш мокрия престъпник за гушата!

Един бяга — друг го преследва. Това е неизменният закон на жанра. Криминален сюжет без преследване — това е като живот без любов.

Деточкин надуваше стандартната си волга до границата на възможностите ѝ. Инспекторът също надуваше стандартния си мотор. Надуваха приблизително поравно и разстоянието помежду им не намаляваше. Деляха ги двестата метра, загубени от старшината на старта.

Преследваха се скучно, без никакви произшествия. Пътят беше чист, двигателите им изправни, бензин имаха в изобилие, с нервите бяха наред.

Неизвестно докога щеше да продължи всичко, ако Деточкин не бе съзрял пътния знак „Внимание, деца!“.

До него втори знак заповядваше: „Скорост 20 км!“. И най-накрая огромен плакат призоваваше: „Водачи! Внимание! Пионерски лагер!“.

Деточкин обичаше децата. Намали рязко. Стрелката на скоростомера се люшна надолу и замря на 20. На лицето на Юрий Иванович се изписа мъченически израз. Той виждаше, че инспекторът го догонва със заплашителна бързина.

Деточкин стискаше зъби и продължаваше да кара с двайсет километра в час. Инспекторът вече беше съвсем близо. Деточкин разбра, че това е краят! Искаше да затвори очи, но се страхуваше да не прегази някое пионерче.

Инспекторът долетя до съдбоносната черта и видя знаците.

Той също обичаше децата и не отстъпваше по благородство на Деточкин. Макар сега да беше съвсем лесно да настигне бежовата волга, старшината рязко намали и също се задруса с двайсет километра в час! Лицето му се разкриви страдалчески, но той се овладя и упорито поддържаше погребалното темпо.

Затова пък Деточкин, умилен от постъпката на инспектора, се въодушеви.

Сега ги деляха някакви си двайсетина метра. А от двете страни на шосето се виждаха потънали в буйна зеленина светли сгради. Около тях припкаха пионерчета. Беше им категорично забранено да излизат на шосето.

Деточкин пръв стигна края на детската зона. Въздъхна облекчено и се понесе като пощурял! Инспекторът продължаваше да кара бавно. Волгата се отдалечаваше!...

Но ето че и инспекторът стигна свободната зона и бясното преследване продължи. До волгата пак имаше двеста метра. Всичко

започваше отначало!

Шосето, по което летяха, пресичаше една автострада. Кръстовището беше съвременно съоръжение на две нива с високи бетонирани извивки. Отгоре, както е известно, то приличаше на детелина или на две огромни осморки.

Деточкин реши да се възползва от сложната плетеница и да се отърве от старшината. Зави надясно.

На свой ред инспекторът, с надежда да надхитри преследвания, зави наляво, за да го пресрещне...

Започна странна гонитба. Замаяни от дългото преследване и загубили ориентация, шофьорите ту се разминаваха, ту летяха един срещу друг, ту инспекторът хвърчеше пред Деточкин, който стремглаво го настигаше, ту пък си разменяха местата. С две думи, страхотна бъркотия.

Внезапно Деточкин видя пред себе си влекач с дълга празна платформа. Дойде му дръзка мисъл.

С едно завъртане на волана качи волгата на дрънчащата платформа и спря. Милиционерът профуча покрай влекача, учуден къде е беглецът.

Шофьорът на влекача спокойно дъвчеше хляб и телешки салам и не подозираше нищо, а Деточкин се повози на платформата, после му омръзна, даде заден ход, слезе пак на шосето и... тутакси до него изникна моторът на милиционера.

— Хванах те! — тържествуващо викна инспекторът.

— Че ме хвана, хвана ме... — съгласи се Деточкин.

— От милицията няма отърване... — И както си му е ред, точно в този момент моторът се задави и спря!

Деточкин се подаде през прозореца и учуден забеляза, че моторът първо поизостана, а после спря съвсем. Той също спря волгата, но на безопасно разстояние.

Инспекторът се смъкна от мотора.

— Чакай, недей тръгва! Пак тоя акумулатор, нали ме разбираш!

— Аз те предупредих — отвърна Деточкин. — Със стар акумулатор не си е работа!

Инспекторът тръгна към волгата.

Деточкин леко натисна газта. Колата потегли. Деточкин спазваше дистанцията. И си говореха, все едно инспекторът беше излязъл на

шосето да изпрати Юрий Иванович и вървешком му даваше последните си приятелски съвети.

— Все ме беше страх от това — призна си инспекторът. — Че ще стане нещо сериозно, а той ще ме предаде! Като не ми дават нов мотор!...

— Съчувствам ти — въздъхна Деточкин. — Нямах късмет.

— Ти нали имаш.

— Все някой от двамата ни трябва да има — справедливо отбеляза Юрий Иванович.

— Ами защо бягаш? — ненадейно попита инспекторът.

— Навик — отвърна Деточкин. — Ти гониш, аз бягам.

— И аз имам тоя навик! — подхвана шегата старшината. — Ти бягаш, аз гоня! Я слез, братче, да запалим мотора. Ще го дръпнем с волгата като одева... — Макар колата на Деточкин да беше с друг номер, не 49-04 МОТ, инспекторът отлично разбираше, че тая работа не е читава.

— Ще прощаваш, братче — засмя се Юрий Иванович. — Вече знам как отвръщаш на доброто... Много ти здраве и наслука!

И Деточкин изчезна яко дим!

ГЛАВА ДЕСЕТА, В КОЯТО СЛЕДОВАТЕЛЯТ РАЗБИРА КОЙ КРАДЕ КОЛИТЕ

Щом стигна осиротелия гараж на Семицветови, Максим Подберьозовиков веднага предложи работна хипотеза: няма начин да е минало без кран! Всяка догадка има нужда от потвърждение и затова беше проведен така нареченият следствен експеримент.

Докараха кран. Вярно, не същия, който беше действал през нощта, но това не беше от значение за експеримента. Максим помоли Дима да заключи гаража. После една по една повтори всички нощни манипулации на крадеца и за радост на многобройните зяпачи, изпълнили двора, кранът съвсем спокойно вдигна гаража във въздуха.

Максим тържествуваше. Таня се гордееше с любимия си следовател. А на Дима му беше малко чоглаво, понеже беше станал център на вниманието.

От момента, в който престъпникът се беше изхитрил да отмъкне волгата на Семицветови, Подберьозовиков стана особено популярен в отдела. Колегите му събраха пари и купиха скъп подарък.

Когато следователят се върна от местопроизшествието и заедно с помощничката си се зае да подлага на щателен анализ всички съдбоносни събития, вратата ненадейно се отвори и в кабинета съвсем самичка пропълзя една детска играчка — бежова волга. Бяха й лепнали картонено номерче 49–04 МОТ.

Максим видя, че от коридора очаквателно го следят двайсет чифта очи, но запази самообладание. Хвърли се към колата, хвана я с две ръце и я притисна към гърдите си.

— Таня! — ликуващо изкрещя той. — Хванах я! Защото целият колектив ми се притече на помощ! Можем да пишем рапорта за началника!

— Какво ще пишеш? — подвикнаха от коридора, за да не му останат длъжни. — Ще му доложиш устно. Вика те!

— Това вече не е остроумно! — обади се Максим.

— Затова пък е вярно! — незабавно последва отговорът.

Звънна телефонът. Таня вдигна слушалката и се разбра, че началникът наистина го вика.

Подберъзовиков подаде играчката на Таня.

— Заклучете я в огнеупорната каса! — високо, така че да го чуят в коридора, нареди Максим. — И поставете охрана, че дръзкият бандит ще вземе да я открадне и оттук!

И тръгна при началника, изпратен от одобрителните погледи на другарите си — те бяха оценили самообладанието му.

Максим справедливо очакваше конско и нервно прекрачи прага на кабинета на Георгий Сергеевич Калужки. Началникът стана от бюрото си — беше два метра висок.

— Подберъзовиков, може би ще се учудите, но аз ви завиждам! — Никога не можеше да се предвиди ходът на мисълта му и Максим напрегнато очакваше какво ще последва. — Вълчи капан — весело продължи Калужки, — японски катинар, кран — каква романтика! Всички ви завиждат! Вярно, не можете да заловите престъпника, но това е просто подробност. Затова пък сигурно ви е много интересно да наблюдавате развоя на събитията. Признайте си, този необикновен крадец ви харесва, нали? Непрекъснато ви сервира по нещо ново. Може би е талантлив? Може би е по-талантлив от вас?

— Да, може би — потиснат се съгласи Максим.

— Идеално се получава — все така насмешливо продължи Калужки. — Той ще си краде коли, а вие ще си взимате заплатата!...

— Но, Георгий Сергеевич... — Подберъзовиков се почувства пълен идиот.

— Шегата настрана — прекъсна го Калужки, — обаче тази история вече става скандална. Назначихме ви вместо несправилния се Чуланов, защото будехте надежди. Стига вече сте ги будили, събудете се вие и залове престъпника!

Максим съзнаваше вината си и мълчеше.

И за да го довърши, Калужки попита:

— Кажете ми, какъв цвят количка ще трябва да ви се подари следващия път?

Смазан от мъка, Подберьозовиков се върна в кабинета си. Таня не издържа. Беше решила да спаси любимия си човек.

— Обичам ви, Максим Петрович! — твърдо заяви тя.

Но обяснението удари на камък. Както можеше да се очаква, Подберьозовиков я разбра неправилно.

— Не ме утешавайте — каза Максим. — И аз ви обичам. По-добре да помислим върху странното влечение на нашия човек именно към колата на Семицветови.

Таня покорно понесе и това. Знаеше, че ѝ е писано да страда!

За да намери ключ към мъчителната загадка, Подберьозовиков реши да се занимае по-отблизо с личността на потърпевшия.

Първо отиде при домоуправителя. Ходи три пъти в приемното време, посочено на табелката, но вратата всеки път беше заключена. Най-сетне успя да пипне водопроводчика. Той утеши Максим в смисъл, че собствениците с месеци преследват домоуправителя и се оправят накрая без него... Защото, така или иначе, полза от него никаква...

Максим не седна да го разубеждава. Качи се с асансьора на последния етаж да навести съседите на Семицветови.

— И какво, мен ли ме подозирате? — попита го в очите Ерохин от апартамент 398-и.

— Моля ви се! — учуди се Максим. — Искам само да ви питам дали вие не подозирате някого.

— Да не съм ви детектив! — Ерохин явно нямаше желание да продължи разговора.

— Но колата им е открадната! — не се примири Максим. — Трябва да я намерим!

Тук вече Ерохин не можа да скрие неприязънта си към съседа. Имаше си причина — не можеше да понася паразитите.

— Мене за Семицветов не ме е грижа! Той ще си купи нова! — И атакува следователя: — Каква противна професия — подпитвате, заничате...

— Според вас — отвърна Максим в същия дух — да ги оставим да крадат и да присвояват, така ли?

— Че те пак си крадат и присвояват. И вили вдигат! Пък вие им търсите колите, уважаеми другарю следовател!

— Искате да кажете, че Семицветов е мошеник?

— Не — възрази Ерохин, — аз с доноси не се занимавам!

— Ясно — каза Максим. — Довиждане.

— Сбогом — поправи го още по-ясно Ерохин.

В оказиона цареше обичайната търговска блъсканица. Дима не се мяркаше сред продавачите. Мустакатата клиентка с тежкотоварния бюст го беше сгащила в един ъгъл.

— Димочка — шепнеше му тя басово право в лицето, — обадохте ми се и ей ме тук!

— Има „Грундиг“ — съобщи Дима, който напразно се опитваше да се освободи. — Стерео. В идеално състояние. Модерен дизайн. Точно каквото търсите!

— Дайте ми бележка! — без дори да погледне магнетофона, се съгласи жената-сом. И кокетно намекна: — Всичко помня...

Дима реши да внесе малки поправки. Разпери пръстите на едната ръка и показа допълнително още три на другата.

— Нали се разбрахме за пет! — изпъшка купувачката.

— Обстоятелствата се промениха — невъзмутимо отговори Дима. Наистина се бяха променили — почваше да спестява за нова кола.

Но сделката не можа да се състои. Семицветов внезапно видя следователя, който идваше към щанда.

Изстина. Отблъсна грубо дамата и се хвърли към работното си място.

Продавачът не знаеше, че Подберъзовиков първо беше посетил директора на магазина. А той му беше дал отлична характеристика:

— Семицветов е гордост за нашата търговия! Семицветов е образец на внимание и отзивчивост! Семицветов — това е познаване на стоката и проникване в сърцето на потребителя! Семицветов ще рече снимка на почетното табло!

— Виждам, че Семицветов е вашата слабост — усмихна се Максим.

— Семицветов е моята сила! — гордо заяви директорът. Беше убеден в безгрешността на продавача си.

— Добър ден, другарю Семицветов! — поздрави следователят и се учуди как в толкова никакво тяло са се събрали толкова добродетели. — Като се освободите, искам да говоря с вас.

— Аз съм свободен! — заекна Дима. И си добави наум: „Засега!“. Беше сигурен, че Подберъзовиков е чул разговора му с мустакатата хищница.

И сякаш за да потвърди догадката му, следователят каза:

— Първо си свършете работата с гражданката.

Семицветов, с потни от страх ръце, написа бележка за прословутия „Грундиг“. Подберъзовиков търпеливо чакаше. Дамата се понесе към касата. Максим с интерес разглеждаше скъпия магнетофон.

— Да ви трябва случайно такава машинка? — с надежда попита Семицветов.

— Благодаря, не — отвърна Подберъзовиков.

И в този миг се чу онова, от което сега Дима се страхуваше най-много:

— Димочка, за момент! — И мустакатата испоинка направи опит пак да отвлече Семицветов към ъгъла. Изобщо не обърна внимание на Подберъзовиков. Откъде да знае, че е следовател.

— Вземете си покупката, моля! — мъжки се бранеше Дима.

Щом усети съпротива, дамата се просна през щанда и се опита да уреди въпроса на място.

— Не оскърбявайте достойнството ми на съветски продавач! — високо се възмути Семицветов.

— Ама как така... не мога... — сконфузи се клиентката и с предателски шепот допълни: — Нали се разбрахме!

На Максим му стана интересно.

— С кого сте се разбирали и за какво? — пак прекалено високо попита Дима. Преиграваше и с това се издаде. А Максим ненапразно беше артист.

Жената съвсем се обърка. Мустаците ѝ увиснаха. Тя сграбчи с две ръце тежкия магнетофон и позорно напусна магазина.

— Унижават ме, мачкат ме, тъпчат ме — жално каза Дима, търсейки подкрепа у следователя.

— Много добре ви разбирам! — саркастично отбеляза Максим.
— И колата ви откраднаха! Не ви върви!
— Така е — съгласи се продавачът.
— Защо не питате за съдбата на волгата? — жестоко полюбопитства Максим.
— Тъкмо се канех — глупаво се оправда Дима. — Защо, има ли някакви новини?
— Не — сухо отговори Максим.
— Вие... Идвате нещо да питате ли?
— Благодаря, вече го разбрах.
И следователят излезе от магазина.

На Дима наистина не му вървеше. Когато в този нещастен ден се прибра, завари вкъщи Соколов-Кружкин.

— Загубен съм! — съобщи Дима от вратата. — Сгащиха ме! — И разказа на близките си за посещението на следователя.

— Ще те приберат! — бодро каза тъстът. — Защо крадеш?

— Не забравяйте, че сте в моя дом! — озъби се Дима.

— Твоят дом е затворът! — изсмя се Соколов-Кружкин.

— Татко! — решително се намеси Ина. — Днес казарменият ти хумор не е подходящ!

— Какво да правя? Какво да правя? — Дима не си намираще място.

— Пригответи си сухари — от сърце го посъветва тъст му.

— Трябва да дадеш подкуп на следователя — предложи практичната Ина.

— Да не си се побъркала? — трепна съпругът.

— Ако му дадеш много, ще ги вземе — каза Ина.

— Млък! — запени се Семьон Василиевич. — Мирно! Забранявам! Позор!

Ина не го остави да продължи.

— Като идеш на пазара, там поучавай хората, татенце!

— Аз продавам собственоръчно отгледани ягоди! — Семьон Василиевич показва работните си ръце. — И за подкупи не зет си, ами собствената си дъщеря ще направя на нищо!

Дима се разциври. Плачеше, защото мината, която трябваше да обезвреди, беше гръмнала, защото за нищо беше изгубил осемдесет рубли, защото трябваше да бутне на следователя, а пък го беше страх, защото тъст му беше мерзавец и изобщо защото да си крадец в тази страна е ужасно!

Соколов-Кружкин погледна презрително ревящия си зет, настани се да обядва и отсече:

— Не бой се! В затвора ще те превъзпитат. След десетина години ще се върнеш нов човек!...

Три дни Дима носи в джоба си една доста голяма сума, опакована в плик с идилична картинка, но не посмя да отиде при следователя. На четвъртия ден Ина въпреки съпротивата на съпруга си го натика в едно такси и го свали пред прокуратурата.

Докато се качваше по стълбите, му се гадеше от страх. В коридора се разхълца и продължи пътя си на подскоци в такт с хълцането. Беше толкова развълнуван, че нахълта в кабинета на Подберъзовиков, без да почука. Щом видя очите на следователя, Дима интуитивно осъзна, че ако подмушне плика, няма да излезе от това учреждение без охрана.

И изведнъж дойде най-страшното — Дима онемя!

— Добре дошли — с недоумение каза Максим, понеже не очакваше посещението му.

Дима понечи да отговори, но не успя. Само кимна.

— Някоя нова неприятност ли? — попита следователят.

Дима отрицателно завъртя глава.

— Какво ви става? Лошо ли ви е?

Дима пак примитивно кимна.

Максим наля чаша вода и я подаде на онемелия.

Дима завъртя глава. Все така не можеше да си спомни нито дума.

Ситуацията ставаше забавна.

— Какво ви води насам?

За един начинаещ мим отговорът на подобен въпрос беше прекалено трудна задача. Дима нямаше желание да направи това, което го беше довело — да извади плика от джоба си и да го връчи на следователя. Примига глупаво и замръзна като истукан.

— Вижте какво, нямам време да се занимавам с вас! — ядоса се Максим.

Дима се зарадва. Най-сетне имаше предложение да си тръгне, и то без въоръжена охрана. Заотстъпва заднишком към вратата. На прага, вече в предчувствие на свободата, почти придоби дар слово.

— Е, аз си тръгвам...

Но щом излезе в коридора, не тръгна, а хукна. Изхвърча на улицата, профуча покрай жена си и изчезна зад ъгъла.

Ина настигна беглеца с едно такси.

— Какво стана? — изсъска тя, щом го залови. — Къде си хукнал? Гони ли те някой? Оня ги взе, нали?

— Идиотка! — за първи път я назова по име Дима Семицветов...

Максим Подберьозовиков преживяваше трудни дни. Като всеки надарен човек, той, естествено, имаше силно развито самокритично чувство. Наричаше се с какви ли не думи. Обаче това не спомагаше за разкриване на престъплението. Единственият му отдых бяха вечерите, когато ходеше в Двореца на културата и се приобщаваше към гения на Шекспир. Но последните две репетиции бяха отровени от отсъствието на партньора му Деточкин.

Подберьозовиков отиде у тях да разбере какво става.

— Аз съм от Народния театър — представи се на майката на Деточкин.

Антонина Яковлевна го посрещна радушно. Скучаеше и би се зарадвала на каквото ще да е гостенин.

— Много съм доволна, че Юра играе в театъра. Мисля, че има заложби. Ненавиждам тия негови командировки! — продължи тя както винаги без връзка. — Все посред нощ — вдигне се и изчезне. Люба е права — тук има нещо...

— Коя е тази Люба? — едва успя да се включи Максим.

— Годеницата му. Той изобщо не е съвременен — толкова време да я ухажда... Тя кара тролей — чудесна жена! Запознали се, като й правел застраховка... Че какви командировки може да има един застрахователен агент? И защо се връща нервен? Пък този път казал на Люба, че нямало да иде в Тбилиси, ами някъде другаде. Можете ли да

ми обясните какво означава всичко това? Между другото, какво работите?

— Следовател съм. — Максим слушаше монолога на словоохотливата майка с нарастваща вътрешна тревога.

— Разследвайте тогава! — реагира според професията му Антонина Яковлевна. — Аз като бях млада, също ме ухажваше един следовател, обаче се омъжих за червеноармеец.

— А Юрий Иванович кога замина? — попита с тайна надежда Подберъзовиков.

— Целият полк ни дойде на сватбата. Пяхме: „Лети, наш влак, сред дим и пара, комуна ще строим“ — редеше спомените си майката. — Знаете ли я тази песен?

— „Друг избор нямаме, другари, винтовки щом държим“ — довърши Максим. — Все пак той кога замина?

— Преди три дни, посред нощ — каза Антонина Яковлевна. — И най-чудното, моля ви се, отишъл да се сбогува с Люба и карал някаква волга.

— Да не е било такси? — Следователи стават хората, които се съмняват във всичко.

— Не, той сам я карал.

— Юрий Иванович има ли книжка?

— Има си хас! — гордо отговори майката, без да подозира какви ги върши. — Десет години беше шофьор, после катастрофира. Имаше мозъчно сътресение. Лекуваха го в „Склифосовски“. Денонощно бях при него. Лекарите му казаха известно време да не кара и той стана застрахователен агент, временно, разбира се. Толкова искам да се оженят! Мечтая си за внук или внучка, все едно!

Максим усети, че моментът е подходящ, сбогува се набързо и си тръгна.

Беше потресен от откритието си.

Спомняше си и спомените изгаряха сърцето му.

Деточкин бе проявил нездрав интерес към търсенето на главатаря...

Болеше го кракът точно на другия ден след случая с вълчия капан...

Разпалено защитаваше дебелия... Обикновено пушеше „Беломор“, но тогава носеше „Друг“...

И за капак бе изчезнал през нощта, когато беше открадната колата на Семицветови...

Улики? Или може би съвпадения?

Не, това бяха улики! Само че косвени.

Внезапно Максим спря насред вечерния град.

Ясно видя пред себе си доверчивите, добри, тъжни очи на Юрий Иванович — те го гледаха укорно.

И Максим се разкая за прибързаната си подозрителност, за пристрастието си към тази първа, повърхностна версия, за това, че искаше да разруши дружбата им.

„Юрий Иванович е скромнен човек, живее кротко, обича изкуството. Чудесен е на репетициите! И толкова правдив и естествен!

Разбира се, че Юрий Иванович не краде коли!

А може би всичко това е маскировка?“

Максим пак забърза по улицата.

„Сто на сто е мошеник тоя Деточкин! Артист не само в самодейността, но и в живота на трудовите хора! Аз сам му казах, че съм отменил наблюдението на колата на Семицветови, и той веднага най-нагло се е възползвал от доверието ми! Значи не аз разрушавам дружбата ни, а той я тъпче в калта!“

Максим дълго търча из нощна Москва. Задъха се. Спря, олюля се и прегърна един електрически стълб.

Беше образец на съмняващ се следовател и това беше прекрасно!

На пръв поглед всичко сочеше, че Деточкин е виновен, но Подберьозовиков упорито се бореше с логиката. Сърцето му подсказваше, че нещата не са толкова прости!

„Може би греша? — измъчваше се Максим. — Май се поддадох на брътвежа на старата! Трябва още веднъж внимателно да преценя всичко. Не ми издържат нервите. Готов съм да арестувам приятеля си. Юрий Иванович не може да е виновен!...“

Прибра се, но не можа да заспи. Страдаше. Мислите му бяха объркани. Мъчеше се да се съдържа и избягваше изводите. Съпоставяше фактите. Опровергаваше ги. Крачеше из стаята. Пиеше кафе.

„Всеки престъпник нарушава закона не за собствено удоволствие, а с конкретна цел. Защо му е на Деточкин да краде коли?“

За какво са му толкова пари? Да ги трупам? Не ми се вярва! Да живее нашироко? Пак не ми се вярва.

Не, Юрий Иванович не е престъпник!...“

А на сутринта хукна към районната инспекция на застрахователното управление с последната надежда, че Юрий Иванович е пратен в командировка със служебна кола.

Но Яков Михайлович Квочкин окончателно разобличи своя застрахователен агент:

— Деточкин има купища болнави роднини. Сега пък загазил любимият му племенник.

Всичко в душата на Максим изстена и рухна. Положението беше отчайващо — сега вината на Деточкин беше неоспорима!

Подберьозовиков се овладя, отхвърли емоциите и пристъпи към изпълнение на служебния си дълг. В края на работния ден в джоба на следователя кацна подписана от прокурора заповед за задържането На Ю. И. Деточкин, обвинен в кражба на леки коли!

ГЛАВА ЕДИНАЙСЕТА, В КОЯТО КРАДЕЦЪТ НА КОЛАТА БЪРЗА ДА СЕ ОТЪРВЕ ОТ НЕЯ

Морето равномерно бучеше. Курортистите, повярвали на плаката, че крайбрежието на Рига е най-доброто място за почивка, мръзнеха по пясъка и не смееха да нагазят в ледената вода. Всички бяха щастливи, че този ден не вали. Вековните борове се гънеха от пронизващия вятър и пръскаха целебен аромат.

Една бежова волга спря до плажа — знаем коя. За разлика от другите коли, от които изскачаха полуголи летовници, от тази не слезе никой.

На предната седалка до Деточкин добре охранен елегантен мъж с брилянтин по рядката коса броеше пари.

— Десет, единайсет, дванайсет, тринайсет... — с достойнство броеше дребните банкноти купувачът.

— Майко мила! — ядоса се Деточкин. — Всичките ли са по една рубла?

— В стари пари са десетачки, моля ви се, вие рублата не я ли броите за пара? Четиринайсет, петнайсет, шестнайсет...

— Не е честно! — Деточкин беше недоволен. — Как ще ги мъкна такъв куп?

— Не ме прекъсвайте, ако обичате, защото ще се наложи да почна отначало. Седемнайсет, осемнайсет... деветнайсет...

Деточкин се смири и млъкна. Нямаше друг купувач. Трети ден вече се щураше из Рига и живописните ѝ околности, но никой не щеше да купи кола без документи. Тъкмо да се отчае съвсем и се появи този тип.

Броенето беше безкрайно. Наблизо премръзнали курортисти ожесточено играеха волейбол. Други се грееха по свой начин — сърбаха горещ чай от термосите или по-съществени работи от разни бутилки.

Купувачът още броеше. Вече май свършваше. Деточкин му благодари наум, че не е взел и копейки.

— ... 5498, 5499, 5500 — свърши безстрастният глас. — Готово!

— Защо всичките ви пари са по една рубла? — напираше Деточкин. — Не ми харесва тази работа!

Новият собственик на волгата го погледна насмешливо.

— Вие да не сте прокурор? Аз нали не ви питам каква е тази кола и защо няма документи.

— Мога да ви отговоря — изобщо не се смути Деточкин. — Колата е крадена. Мога да ви уведомя от кого и защо...

— Хайде изповядайте се — подсмихна се купувачът. — Аз съм свещеник. Тези рубли са пожертвани от паството ми. За Него! Това е остатъкът...

— И вие вярвате в бога? — попита Деточкин.

— Всички вярват. Едни вярват, че има бог, други вярват, че няма. И двете положения са недоказуеми... Вие ще ги броите ли?

— Да! — И Юрий Иванович пое задълженията си на касиер.

Летният ден свършваше. Навлечени с дебели пуловери или демисезонни палта, летовниците преминаха към нов вид почивка. Разхождаха се на тумби по брега и затъваха в пясъка. Някои съвсем побъркани зъзнаха по бански и мъжествено се бореха с отрицателните температури.

Деточкин слезе от волгата с издутата чанта, тъпкана с рубли.

Свещеникът майсторски зави и изфуча към паството си.

А Деточкин стигна пеша до гарата и зачака влака.

В Рига се отби в пощата и изпрати парите в град Метелск от името на Пьотър Петрович Петров. Но предварително направи някои странни операции: извади от общата сума 16 рубли — колкото струваше билетът му за връщане до Москва със спален вагон, после отдели 13 рубли — командировъчни, по 2 рубли и 60 копейки дневни, и още 8 рубли и 60 копейки за бензин от Москва до Рига. Останаха 5462 рубли и 90 копейки. От тях извади таксата за пощенския запис — 109 рубли и 25 копейки. Остатъка, 5353 рубли и 65 копейки, кой знае защо, изпрати в Метелск.

В купето на бързия влак Рига-Москва Деточкин се закле да сложи край на тази си дейност. Никога вече нямаше да посегне към чужда кола!

След всяка автомобилна авантюра Деточкин съвсем сериозно решаваше, че точно този случай е последният.

На влизане в Москва подготви документацията. Извади от чантата командировъчното и най-отгоре грижливо изписа „Ю. И. Деточкин“. В графата за дните вписа цифрата 5, разписа се, че е получил парите, и приложи към командировъчното билета за влака и квитанцията от записа. Формалностите бяха изпълнени.

Влакът спря на крайната гара в неделя сутринта. Деточкин плахо слезе на перона и по навик се огледа. Никой не пристъпи към него и не му кресна: „Горе ръцете!“.

Юрий Иванович нервно влезе в една телефонна кабина и се обади вкъщи.

— Мамо, аз съм! — изкуствено бодро заяви той. — Току-що пристигам. Добре съм! — Изчака малко. — Нещо ново вкъщи? Търсил ли ме е някой?

— Свърши се с твоя театър — зарадва го майка му. — Идва следователят!

ГЛАВА ДВАНАЙСЕТА, В КОЯТО СЛЕДОВАТЕЛЯТ И ПРЕСТЪПНИКЪТ ИЗЯСНЯВАТ ОТНОШЕНИЯТА СИ

— Кога идва следователят? — попита Деточкин, щом прекрачи прага на родния дом.

— Завчера — отговори майка му и си подложи бузата за целувка. — Страхотен мач изпусна по телевизията! Яшин пазеше като бог!

Деточкин целуна майка си.

— И какво пита за мен?

— Библиотека „Огоньок“ публикува Мелников-Печерски. Преоткривам го. Нищо не е питал!

— Ами ти какво му каза? — Деточкин познаваше общителния характер на Антонина Яковлевна.

— Аз си мълчах както винаги. Какво ще му казвам! — отвърна майка му, убедена, че е било точно така.

— Защо идва? — настойчиво я разпитваше синът. — Защото не съм бил на репетиция ли? Или по други причини?

— Какви причини може да има един следовател, та да дойде да те търси?

— Мамо, нали съм ти син!

— Всеки ден нова сензация! — усмихна се Антонина Яковлевна.

Като всички майки тя не се съмняваше, че синът ѝ е еталон на невинност, почти светец! Цял живот беше възпитавала у своя Юра чувство за справедливост. И сега, откакто се бе пенсионирала, се беше посветила изцяло на тази безупречна идея. Антонина Яковлевна не подминаваше забелязаните неправди и успешно се бореше с тях чрез писма във вестниците. Докато Деточкин се разправяше с волгата на Семицветови, майка му проведе една не по-малко трудна операция. Издейства да закрият близката пивница, гнездилище на пороци и

разврат, и сега в опразненото помещение се стреляше с пушки. Бяха го дали за районно стрелбище.

— Винаги се връщаш много нервен от тия твои командировки — отбеляза майка му. — Успокой се малко. Слез в стрелбището да постреляш!

— Днес надали ще улуча! — отговори Деточкин.

Чувстваше се не стрелец, а по-скоро мишена. Целия неделен ден го измъчваше мисълта — да отиде ли довечера на репетиция, или да избегне срещата с Максим.

„Дали следователят ме подозира, или е наминал като колега от репетициите?“. Деточкин не можа да понесе тази проклета неизвестност и храбро се запъти към Двореца на културата, за да докара нещата докрай.

Щом влезе в залата, режисьорът му вдигна скандал. Крещеше, че Деточкин излага целия отбор, че им предстои решаваща среща, тоест премиера, и че ще го сложи резерва! Накрая му пъкна в ръцете една дълга шпага и го натири на сцената да се бие с първия срещнат.

Когато дойде Максим, режисьорът също го подгони. Максим също получи оръжие и го пратиха на сцената да се дуелира с Деточкин — точно според сюжета.

И те се срещнаха с шпаги в ръце.

— Защитавайте се, господине! — заплашително каза Максим. За пръв път в живота си провеждаше разпит на осветена сцена и с барета с перо.

— На вашите услуги! — достойно му отвърна Деточкин. Мъчеше се да прочете съдбата си по лицето на Максим.

Следователят беше непроницаем. Зае позиция и почувства как заповедта за задържане изшумоля във вътрешния му джоб.

Деточкин също зае позиция.

Шпагите се кръстосаха!

— Имам честта да се сразя с вас! — сурово каза Максим. — Къде се губите?

— По дяволите! — викна Деточкин със зле прикрито вълнение. Не знаеше, че следователят е ходил в управлението, и сбърка: — Бях в командировка!

В разгара на сражението участниците не забелязаха, че играят по-скоро Дюма, отколкото Шекспир. Режисьорът загуби и ума, и дума.

— Как е със здравето любимият ви племенник? — безмилостно попита следователят и атакува.

— Какъв племенник? — тъпо заувърта Юрий Иванович.

— Ами вълчият капан? Ами болният крак? Ами цигарите „Друг“? — нанасяше удар след удар Максим.

Нещата бяха докарани до край, и то до какъв!

Юрий Иванович разбра, че с него е свършено. Причерня му. Подберьозовиков усети, че е време да мине към следващата сцена на пиесата, където главното действащо лице щеше да бъде гореспоменатата заповед.

— Стига измишльотини! — кресна вбесен режисьорът от залата. — По Шекспирово време не е имало цигари „Друг“. И защо говорите в проза?

Деточкин продължаваше да размахва оръжието си по инерция и от притеснение перна противника си по главата. Клетият Максим тутакси рухна като подкосен.

— Приберете шпагите, господа, приберете шпагите! — неочаквано и за самия себе си заповяда режисьорът, който пък разиграваше сцената на дуела не според Дюма и не по Шекспир, а по модерната в днешния футбол бразилска схема „4-2-4“.

После се хвърли към Подберьозовиков и се убеди, че последният е жив. Заедно с Деточкин, който шепнеше някакви оправдания, вдигна тялото от терена и го отнесе на дивана от реквизита. Максим скоро се свести. Успокоеният режисьор остави противниците насаме. Юрий Иванович сложи мокра кърпа на челото на следователя.

— Как сте? — попита Деточкин, съчувствено взрян в очите на жертвата си.

— Вие нали сте добре! — иронично отвърна Максим.

Деточкин лепна на челото му нов студен компрес.

— Точно вас никога не съм искал да ударя, дори случайно!

— Да, ясно! — саркастично вметна Максим.

— Нищо не ви е ясно! — горчиво възкликна Деточкин.

Подберьозовиков по принцип беше съгласен. Наистина още не всичко му беше ясно. Съвестта не му позволяваше да извади заповедта за задържане, докато не разбере нещата докрай — какво именно е тласнало Деточкин по наклонената плоскост. Следователят упорито потискаше топлите чувства, които въпреки всичко предизвикваше у

него непохватният, малко смешен Деточкин. Подберъзовиков махна компреса от челото си и стана.

— Трябва да поговорим!

Деточкин печално кимна.

— Трябва!

Излязоха на улицата, тръгнаха един до друг, свързани сякаш от някакъв магнит.

И двамата не се осмеляваха да започнат решаващия разговор.

Минаха покрай една бирария.

— Да влезем! — наруши мълчанието престъпникът.

— Да влезем! — печално се съгласи следователят.

Бирарията приличаше на баня — адска жега, стени от бял фаянс и маси с мраморна мозайка. Кълбетата тютюнев пушек идеално заменяха парата, бирената пяна — сапунената, бирата се лееше като вода и наистина си беше вода, но приликата се довършваше най-вече от приглушения тътен на гласовете.

На входа на бирарията посетителите инстинктивно се озъртаха дали няма някоя банда. Банда действително имаше, главатар ѝ беше Филип Картузов.

Подберъзовиков и Деточкин намериха свободна маса и си поръчаха бира и раци. След секунди им беше сервирано. Картузов изискваше от сервитьорките светкавично обслужване, та клиентите да нямат време да се опомнят. Поръчките се изпълняваха моментално. Многострадалните посетители се отпускаха. Лочеха разредената бира и се радваха.

От време на време, важен и недостъпен, в салона се появяваше Филип. Оглеждаше банята като собственик. Щом се убедеше, че предприятието работи с пълна пара и методично пълни джобовете му, величествено се оттегляше.

Деточкин и Подберъзовиков не забелязваха обстановката. Не откъсваха очи един от друг. Всичко останало плуваше като в мъгла.

— Какъв си ти такъв? — говореше Максим. — Майка ти е добра жена, пее за влака. — Изгледа го с недоумение и продължи пак на „вие“: — Извинявайте, ама да не сте слабоумен?

— Не, имам медицинско...

— Артист! Чудесен артист! Винаги съм казвал, че истинският крадец по правило е истински артист!... Пък сте и предвидлив —

продължи Подберъзовиков, — крали сте само от тия, дето ги броите за мошеници. Отдавна го разбрах.

Деточкин не му възрази.

— Надявали сте се, че в съда това ще се отчете като смекчаващо обстоятелство. Може и да ви понамалят присъдата...

Деточкин срамежливо мълчеше.

— Как може такова падение? — разпитваше го Подберъзовиков. — Обяснете ми!

— Добре — отвърна притиснатият до стената Деточкин. — Ще ви разкажа как почна всичко...

И Юрий Иванович изповяда пред Максим как веднага след болницата отишъл да работи в гаража на една търговска база. В това държавно учреждение процъфтявала частната инициатива, което не му харесало. Възпитан от майка си в любов към справедливостта, той се разбунтувал! Но съюзените търгаши незабавно го прогонили „поради несправяне с работата“. Деточкин се озлобил. Няма пукната пара. Бързо трябвало да изкара нещо. Наел се да прекара една току-що купена кола в друг град. Да я прекара, не да я открадне! По пътя собствениците се отпуснали и Деточкин разбрал, че кара точно такива разхитители на народно имущество като ония от търговската база. Единият бил голям спец по строителните материали — крал с вагони. Приятелят му пък се занимавал с почивното дело и си живеел като цар. Юрий Иванович кипнал. Задавил колата уж случайно, казал на двамата да слязат на шосето и да бутат, докато волгата запали. Частниците слезли. Добре бутали. Волгата тръгнала и Юрий Иванович изчезнал, като оставил мошениците наред пътя.

— Чувал съм тази легенда, но не знаех, че е за вас — каза Максим.

— За мен е — потвърди легендарният Деточкин.

— Общо колко коли сте продали? — заразпитва го Подберъзовиков.

— Четири!

— Добре, четири! — Следователят бързо сметна наум: — Това са почти четвърт милион стари рубли.

Деточкин мълчеше.

— Доста пари! — не го оставяше Максим.

Деточкин мълчеше.

— Направо цяло състояние! — продължаваше Подберъзовиков.
Деточкин мълчеше.

— И къде криете капиталите си?

Този въпрос на следователя не можеше да остане без отговор и Деточкин посочи чантата си.

— Тук!

Чантата беше оставена небрежно на свободния стол. Максим не повярва на късмета си. Беше намерил не само престъпника, но и парите. Неволно посегна към вещественото доказателство. Деточкин съчувствено се усмихна. Максим веднага си дръпна ръката.

В този момент до масата им важно се приближи Филип Картузов. При едно от царските си явявания беше видял следователя и сега радушно го приветства:

— Добре дошли! Защо не ми се обадохте? Заповядайте заедно с приятеля си в сепарето!

— Благодаря, няма нужда... — отказа Максим и втренчен в чантата, отпи от бирата.

Щом видя, че следователят пие същата бира като другите посетители, Филип ловко му измъкна чашата и заповяда:

— Раечка и Лидочка!

Схватливите сервитьорки връхлетяха върху масата и с бързината на стари разбойнички лишиха гостите от бирата и раците им. Максим през цялото време дебнеше да не би чантата с богатството да изчезне в суматохата.

— Сега ще ви сервират прясна бира. Току-що получихме! — обясни дебелият Картузов. — И други раци.

— Току-що хванати, а? — ехидно попита Деточкин. Цял беше настръхнал при вида на благоденстващия си враг.

— Голям шегаджия е вашият приятел! — невъзмутимо каза Картузов. Мъчеше се да си спомни къде е виждал Деточкин. Обликът на застрахователния агент почти не бе оставил следи в паметта му Раечка и Лидочка донесоха луксозно пиво и отбрани членестоноги.

— Наздраве, да ви е сладко! — Филип надви желанието си да попита за откраднатата кола и изчезна в цигарения дим.

— Да се махаме! — предложи Максим, без да докосва първокачествените продукти.

— Да оставим такава гощавка? — развълнува се Деточкин. — За нищо на света! Кой ще ме гледа така в затвора?

А Филип Картузов се върна в кабинета си, седна на стола и подпря глава с тлъстата си ръка като жена.

„Защо ли е дошъл следователят? — бавно, според способностите, които му бе отпуснала природата, мислеше Филип. — Тоя Подберъзовиков не е от хората, дете ще тръгнат без работа по кръчмите“.

Максим и Юрий Иванович мълчаливо седяха един срещу друг. Паузата беше мъчителна. На Максим му се искаше да отвори чантата, но беше прав да предполага, че бирарията не е подходящо място за демонстрацията на такава сума.

Деточкин отлично го разбираше. И не искаше да го мъчи повече.

Сложи чантата на коленете си и взе да я разкопчава. Подберъзовиков напрегнато следеше всяко негово движение. Деточкин измъкна подредени прошнуровани бумаги и смутено ги сложи на масата.

— Какво е това? — не разбра Максим.

— Документи, квитанции... — отвърна Деточкин.

— Какви квитанции? — недоумяваше Максим: вместо пари му се предлагаха някакви хартийки. Взе ядосано документите и ги запрелиства. И изведнъж пламна. Това, което прочете, беше по-ужасно от удара с шпагата. Хвана го неописуем срам, че е подозирал Деточкин.

От квитанциите разбра, че Юрий Иванович Деточкин е изпращал парите от продажбата на крадените коли в сиропиталището в град Метелск за подаръци на децата!

— А колко пари си оставяхте? — смазан попита Максим.

— Нищо не съм си оставял. Само за път и командировъчни...

Да, уважаеми читателю! Деточкин не се блазнеше от пари! Може да беше крадец, но беше безкористен, кристално честен човек! И изпращаше парите в Метелск, защото през войната, когато майка му бе отишла в опълчението, Юра беше расъл точно в това сиропиталище.

В кабинета на Картузов влетя Раечка.

— Извадиха на масата цял куп документи!

Филип приключи със съмненията. Разбра, че е дошла ревизия!

И тогава реши да притъпи бдителността на следователя. В титаничната си борба с контрольорите той прилагаше една адска смес собствено изобретение. По вкус този бълвоч не се различаваше от бирата, но затова пък успешно докарваше ревизорите до онова състояние, което впоследствие се нарича в протоколите „употреба на алкохол във висока степен“.

— Смес № 1 ли? — попита умната Раечка, правилно оценила мълчанието на началника си.

— А тъй! — похвали я Филип.

Окрилена от топлите думи, сервитьорката отнесе в галоп шифрованата напитка на посетителите.

Максим и Деточкин бяха тъжни. И двамата разбираха, че ги е сполетяло нещастие, и не знаеха какво да правят.

Максим изведнъж съвсем ясно осъзна, че не може да извади заповедта за задържане!

Деточкин мислеше: „Ще разбере ли мама и какво ще си каже Люба?“ В майка си беше сигурен — щеше да го разбере! Искаше да види Люба веднага и да ѝ съобщи, че пак е в капан! Но че този капан не може да се среже с ножовка! А Максим се чудеше по кой ли спасителен параграф да обвини Деточкин и жално съзнаваше, че подобен параграф няма!

— Първата кола не я продадох — каза Деточкин, та да утеша приятеля си поне с това. — Оставих я в Курск пред милицията. Залепих ѝ на предното стъкло едно подробно обяснение, отидох на гарата и се прибрах в Москва.

Сега мълчеше Подберьозовиков.

— А пък с втората — продължаваше чистосърдечните си признания Юрий Иванович — не щяха да ме разберат. Откарах я пред милицията и пак оставих бележка, че е кола на мошеник. Пък те му я върнаха. И тогава реших да ги продавам...

Седяха мълчаливо един срещу друг и пиеха смес № 1. Средновековната хитрост на Филип Тлъсти беше чудо. Максим изведнъж разбра, че няма по-близък човек от Деточкин. А пък Юрий Иванович се освободи от всякакви задръжки.

— Много те обичам! — обясняваше му Максим. — Гледай сега какво ще направя за теб!

— Какво? — живо се заинтригува Деточкин.

Подберьозовиков извади от джоба си въпросната заповед и му я показва.

Деточкин я проучи внимателно — за пръв път държеше в ръце такъв ценен документ.

— Върни ми я сега — нареди Максим.

Юрий Иванович послушно му върна документа.

— Ей сега ще я скъсам! — тържествено заяви следователят. — Гледай!

— Да не си посмял! — Деточкин се хвърли към Максим. — Ще те накажат!

Разрази се кратка схватка. Престъпникът едва успя да надвие следователя, измъкна му заповедта за собственото си арестуване и я прибра в джоба си.

— Добре де! — Максим беше настроен благодушно. — Подарявам ти я за спомен!

— Благодаря! — каза Деточкин.

Платиха братски сметката и излязоха. Крачеха прегърнати и тихо пееха:

*Ако аз легна болен, то доктори няма да викам,
ще повикам приятели, не мислете, че просто съм
луд...*

*Постелете ми стел, после с бяла мъгла ме завийте,
окачете над мене звезда, онемяла от студ.*

— Слушай, братче — помоли Деточкин, — не ме прибирай преди премиерата, моля ти се...

— Че аз изобщо няма да те прибирам, живеј си на свобода...

— Нали разбираш, такава роля... Веднъж в живота...

— Играј и на премиерата, и на всички други спектакли — от сърце разреши Подберьозовиков.

— Отивам при Люба — сподели Юрий Иванович и тръгна по улицата, отнасяйки чантата с всичките документи.

— Гледай да не те блъсне някоя кола! — догони го грижовният вик на Максим.

ГЛАВА ТРИНАЙСЕТА, В КОЯТО ДЕТОЧКИН НЕ СЕ ЗАДОВОЛЯВА С ПОСТИГНАТОТО

Деточкин хвана такси и полетя по добре познатия маршрут на тролейте. Беше късна вечер. Таксито като на шега задминаваше осветените полупразни тролей.

Най-сетне видяха колата на Люба. Деточкин се зарадва и помоли шофьора да спре. Но докато плащаше, тролейт тръгна.

Деточкин хукна да го гони. Настигна го, вкопчи се в задната стълбичка.

Желанието му да види Люба беше толкова голямо, че просто не можеше да чака следващата спирка. Покатери се на покрива и с риск за живота си бързо запълзя напред. Щом стигна целта си, безстрашно се наведе и зачука с юмрук по стъклото на водача.

Люба ахна и удари спирачки. Изхвъркна от кабината и ужасена откри любимия си на покрива на тролей.

— Люба, аз съм! — съобщи Деточкин отгоре. — Върнах се.

— Я да слизаш! — слисана изкомандва Люба.

— Нали няма да ми се караш? — тъжно попита натаралянканият Юрий Иванович. — Толкова бързах да те видя!

— Ти луд ли си бе? — кипна Люба. — Слизай веднага!

— А, не, тук съм си добре! — заинати се Деточкин.

— Ей сегичка ще те смъкна оттам! — Люба недвусмислено тръгна да се качва.

Деточкин капитулира. Скочи долу и се засили да целуне Люба. Но тя не си позволяваше такива неща по време на работа и се скри в кабината от пламенните му обятия. Деточкин се закатери след нея, като пееше гръмогласно:

— В тролей на Люба се качвам сега, последен, случаен...

Люба рязко подкара. Деточкин се плъосна на кожената седалка, без да откъсва от нея преданите си кучешки очи. Обяснението беше

бурно.

Люба го хокаше на поразия, направи го на мат и маскара. Каза му, че ще свърши зле, че се е свързал с някаква банда и е станал хулиган, вози се на разни подозрителни волги, ходи в подозрителни командировки, че скоро съвсем ще се пропие и че точно така му се пада!

Деточкин не изтърпя незаслужените обиди и й разказа всичко.

То я потресе.

Люба млъкна.

Тролеят хвърчеше през нощна Москва, бързаше за депото. Беше последна кола.

В тъмното депо бяха строени празни тролеи, прътите им бяха спуснати като флагове...

Люба и Деточкин мълчаливо крачеха по тесния проход между тролеите. Проходът свърши, те свиха в друг и все така вървяха между тролеите, които сякаш нямаха чет...

— Ама ти си... — тихо каза Люба — като дете, честна дума... Нали ще те затворят, не го ли разбираш?

— Разбирам...

— Ще те чакам... Независимо... Година, две, десет!

— Чак пък десет! — тъжно вметна Деточкин.

— А ако може да дойда с теб, ще дойда... И на Колима живеят хора, и където ще да е...

Двамата пак крачеха по тесния проход между тролеите. Нощем тук се събираха стотици коли, за да си починат преди трудния ден...

Деточкин се връщаше от Любини покрай Москва река. Голямата река бавно носеше чистите си води към Ока. Отблясъците на първите слънчеви лъчи играеха по вълните и осветяваха замисленото лице на Юрий Иванович. Този път беше решил да скъса с миналото завинаги, и то твърдо. Извади от чантата шапката и памучните ръкавици и ги хвърли в реката без никакво съжаление. После изхвърли гаечните ключове, шперцовете, шишето олио и картотеката с имената на мошениците. Инструментите потънаха, а шапката и картотеката отплуваха към Ока.

Стана му хубаво. Усети се лек и радостен, и най-важното, съвсем свободен.

И в същия миг за проклетия видя една двуцветна волга номер 49–49 МОТ и веднага се сети, че собственикът ѝ Стелкин взима подкупи.

Деточкин се начумери и се замисли. Не искаше да се излага пред Подберъзовиков. Изведнъж разбра какво трябва да направи.

Затича покрай брега и настигна картотеката, която за щастие още не беше доплувала до Ока. С риск за живота си се провеси през парапета...

След няколко минути отвлечената двуцветна волга се сля с потока на уличното движение.

Деточкин наближи едно кръстовище, но не успя да мине. Светна червено, волгата потръпна и със сърдито ръмжене спря пред бялата линия. Деточкин гледаше светофара и мислеше каква изненада ще бъде това за Максим Петрович.

Не обърна внимание, че до него е спрял пълен с граждани тролей.

Просто няма да е честно спрямо читателя, ако се окаже, че това е някакъв друг тролей, който няма отношение към сюжета ни. За късмет всичко се подреди чудесно! Точно Люба държеше огромния волан на тролейбуса. Още не бе дошла на себе си от снощните обяснения на Деточкин. И внезапно... видя виновника за тревогите си. Той седеше на волана на съседната волга в непринудената поза на собственик!

Светна зелено и волгата скочи напред.

Люба действаше, без много да му мисли, подчинявайки се единствено на повика на сърцето си. Тролеят подрипна като ухапан от конска муха! Правостоящите се натъркаляха един връз друг.

Тролеят набираше скорост — водачът явно си беше наумил нещо страшно. Мина покрай спирката като експрес покрай селска гара. Пътниците се развикаха за помощ.

— Спокойствие, другари! — опита се да въдвори ред един храбрец. — Просто са отказали спирачките.

Тролеят лавираше между колите, без да намалява темпото. Пешеходците се спасяваха с бягство, щураха се пред околните автомобили.

А Юрий Иванович Деточкин, предизвикал цялата тази суматоха, бързо се носеше напред, без да се озърта и без да подозира какво става зад гърба му.

И спокойно сви от булеварда в нужната му пряка.

Тролеят се отказа от жиците и го последва. Прътовете се откачиха, разлюляха се като луди над улицата, взеха да трошат лампите и партерните стъкла. Останал без ток, тролейт безпомощно спря. Люба заплака. А двуцветната волга се изгуби в далечината. Деточкин бързаше към Максим. Мина под ехтящата арка на входа, спря колата в двора, пред прозорците на прокуратурата, и... си тръгна!

Същата сутрин Максим Подберьозовиков влезе радостно възбуден в кабинета си.

— Таня — заяви следователят. — Той е чудесен човек!

— Кой? — не разбра Таня.

— Дето краде колите!

— Един крадец не може да бъде чудесен човек! — безапелационно отбеляза Таня. — В института не сме учили такива неща!

Подберьозовиков погледна помощничката си, както редактор гледа печатна грешка.

— Може! — антипедагогично каза той. — Освен това ние сме приятели!

— Ясно! — зарадвана възкликна Таня. — За да го заловите, вие първо сте се сприятелили с него! Вие сте велик следовател!

Подберьозовиков се смути и пак нищо не разбра.

И така ще бъде през целия му живот — няма да разбере, че до него, в служебния му кабинет, дълго и упорито бие в унисон едно предано сърце.

На вратата се почука.

— Влезте!

В кабинета се намъкна чорлав субект с чанта като на Деточкин и начаса зарадва следователя:

— Откраднаха ми колата! Посред бял ден! В центъра! Безобразие!

— Заповядайте, седнете! — покани го Подберъзовиков. — Как се казвате?

— Владимир Степанович Легостаев. Ето документите на колата. — И докато сядаше, подаде на Подберъзовиков техническия паспорт. Максим изобщо не го погледна.

— Какво работите? — попита той явно под влияние на идеите на Деточкин.

— Какво значение има?

— Изключително важно! — съвсем сериозно отвърна следователят и с опасение си помисли дали не е сбъркал, като пусна Юрий Иванович.

Чорлавият посетител сви рамене.

— Аз съм доктор на физическите науки. Ръководител на лаборатория.

— А в действителност? — машинално попита Максим.

Ученият го изгледа.

— В действителност съм уругвайски шпионин. Личи си, нали? Всъщност вие с какво се занимавате тук, другарю следовател?

— Значи не е той! — каза следователят и престана да мисли за Деточкин.

Докторът на науките се въртеше на стола — разбра, че повече няма да види колата си.

Петнайсет минути по-късно Подберъзовиков заедно с потърпевшия Легостаев пристигна на местопроизшествието и, естествено, не намери там откраднатия автомобил.

Когато се прибра в управлението, Таня му докладва, че се е обаждал някакъв Деточкин.

Максим настръхна.

Според него Юрий Иванович нямаше какво да се тревожи поне до премиерата. Но дали все пак нямаше пръст в аферата с новата кола?

И когато телефонът иззвъня, Максим скочи.

— Добро утро — Деточкин веднага мина в настъпление, — чухте ли вече, че днес пак има открадната кола?

Максим изпусна слушалката. Деточкин търпеливо чакаше в телефонната кабина приятелят му да дойде на себе си.

— Накъде гледат прозорците на кабинета ви? — зададе следващия си въпрос Юрий Иванович, когато пак чу дишането му в слушалката.

Максим отвори прозореца, наведе се над двора и изстена.

Двуцветната волга 49–49 МОТ чакаше долу, точно под прозореца.

— Защо го направихте? — изпъшка Максим в слушалката.

— Откога крадете колите на честните граждани? Къде ви останаха принципите?

— А, не — почна да протестира Деточкин, — това е колата на Стелкин, той взима подкупи!

— Какъв Стелкин бе? — изрева Максим. — Това е колата на известен учен, доктор на науките. Допреди малко беше тук! Документите на колата са в ръцете ми!

— Момент! — Истински маниак, Деточкин не се предаваше. — Сега ще проверя в картотеката.

Бръкна в чантата, провери и съобщи:

— Не, това е колата на Стелкин.

Подберьозовиков чак се запени.

И понеже не го чуваше, Деточкин изведнъж разбра, че е станала ужасна грешка.

— Не може да бъде... — зашепна той. — Как съм могъл да сбъркам?

— Веднага върнете волгата на собственика й! — нареди Подберьозовиков. — Запишете си адреса. За изпълнението ще ми докладвате!

Издиктува координатите на Легостаев и тегли чертата:

— Значи изпаднахте до най-банална кражба, Деточкин!

Потресеният Юрий Иванович затвори телефона.

— Как може да е станало? Така да сбъркам! — разстрои се той заради непростимата си грешка.

Да, скъпи читателю, Деточкин беше сбъркал номера, когато го вписваше в картотеката си. Най-елементарна грешка! Но с кого ли не се случва?

Човешко е да се греши, са казвали древните римляни.

Нали Жак-Елиасен-Франсоа-Мари Паганел, секретар на Парижкото географско дружество, сбърка и вместо испански научи

португалски.

Да си спомним Колумб, който откри Америка по погрешка!

Нали и лекарите грешат!

И не е ли грешка С. И. Стулов непрекъснато да бъде назначаван на ръководна работа?

Една съвременна поговорка гласи, че на човек му е присъщо да признава грешките си.

Максим Подберъзовиков стоеше до прозореца и чакаше Деточкин да поправи грешката си.

Скоро в двора на прокуратурата се появи запъхтян Юрий Иванович. Не смееше да вдигне очи, качи се в колата и изчезна.

Изпълни нареждането на следователя безупречно. Паркира волгата пред научноизследователския институт, обади се от пропуска в лабораторията и помоли професор Легостаев веднага да слезе долу.

Докторът на физическите науки дълго му стиска ръката. Беше възхитен от оперативността на милицията.

— Предайте на вашия следовател, че ако, не дай си боже, някога пак ми откраднат нещо, ще търся само него!

— Той е много талантлив следовател! — подкрепи Деточкин репутацията на приятеля си.

— Отначало не ми изглеждаше такъв — доверително му събщи професорът. — Но с удоволствие се разкайвам за грешката си!

Значи докторите на науките също грешат!

Деточкин и Легостаев се разделиха като първи приятели. Деточкин се извиняваше, Легостаев благодареше.

От най-близката телефонна кабина Юрий Иванович рапортува на следователя, че колата е върната, и понеже се чувстваше виновен, плахо попита какво да прави сега. Дълбоко в душата си се надяваше, че Максим ще му каже: „Гответе се за премиерата!“

— Бих ви посъветвал, и то много сериозно — наблегна Подберъзовиков, — да се явите при мен, както се казва, с багажа!

— Ами представлението? — плахо напомни Деточкин.

Следователят погледна портрета на Станиславски и безпощадно отсече:

— Представление няма да има!

След час Деточкин, с вечната чанта в ръка, без желание наближи сградата на прокуратурата. Пред арката към двора му намигна червен

електрически надпис: „Пази се от автомобил!“

Деточкин внимателно прочете пророческия надпис и влезе под арката. Намери кабинета на Подберъзовиков и тихо почука.

— Влезте! — чу се гласът на Максим.

Деточкин странишком се вмъкна през откренатата врата, не смееше да погледне приятеля си в очите. Максим също сведе поглед. И на двамата им беше неудобно. Само Таня без никакво неудобство оглеждаше крадеца, който, според нейния следовател, бил добър човек.

Деточкин разкопча чантата, извади една дебела папка и все така без да гледа Подберъзовиков, доложи:

— Ето отчета за извършената работа!

После връчи на следователя друг важен документ и сухо напомни:

— Ето и заповедта за задържането ми!

ГЛАВА ЧЕТИРИНАЙСЕТА, ЗА ПОСЛЕДНИЯ ТРИУМФ НА ДЕТОЧКИН

Една кола, обикновено наричана от хората „черен гарван“, макар отдавна вече да не е черна на цвят, се носеше по улиците на града. Вътре се возеха Деточкин и двама милиционери. Юрий Иванович беше ужасно развълнуван.

Колата стигна Районния дворец на културата и спря пред служебния вход. Съпроводен от охраната, Деточкин изчезна зад кулисите.

Да, уважаеми читателю! Въпреки че изпълнителят на главната роля беше арестуван, премиерата се състоя!

Именно Максим издейства от началника нужното разрешение и на обвиняемия бе дадена възможност да изиграе последната си роля.

Спектакълът предизвика нездрав интерес в съдебните и следствените кръгове. Всички бяха дошли да видят човека, който крадеше коли и едновременно играеше Хамлет. Да, ролята на датския принц, най-важната роля в световния театрален репертоар, се изпълняваше от Юрий Иванович Деточкин.

Салонът беше претъпкан. Имаше безброй правостоящи. Цял един ред беше зает от служители на районната инспекция на застрахователното управление во главе с Яков Михайлович Квочкин.

На първия ред седяха майката на Деточкин и Люба. И двете заплакаха още преди спектакъла. В салона се шушукаше, че главната роля се изпълнява от затворник. Мнозина не вярваха.

Завесата се вдигна. Първата сцена, пред замъка Елсинор, се прие относително спокойно — нали Хамлет не се явява в нея. Зрителите както винаги кихаха и кашляха, макар навън да бе лято.

Когато се показа Деточкин, гримиран като Хамлет, залата го посрещна с весели овации.

Но той не ги чу. Беше далеко отук, в датския замък Елсинор, беше принц Хамлет и живееше неговия живот. Вече беше забравил, че

само временно не е затворник, а потомствен принц, че зад сцената го пази охрана и че го чакат съд и присъда.

Бившият шофьор, бившият застрахователен агент, бившият крадец на коли беше великолепен Хамлет. Имаше вродена актьорска дарба, с която плени залата.

Всички бяха забравили скандалната биография на Деточкин и с вълнение следяха съдбата на раздвоения принц.

А когато Хамлет почна прочутия си монолог „Да бъдеш или не“, щастливият режисьор се разрида зад кулисите.

На финала, когато Деточкин-Хамлет започна смъртния си двубой с Подберьозовиков-Лаерт и двамата умираха на сцената, ридаше вече цялата зала начело с майката на Деточкин и Люба.

Премиерата имаше страхотен успех.

Режисьорът и изпълнителите излизаха сто пъти!

Охраната целуваше престъпника и се давеше в сълзи пред очите на началника си, който беше дошъл зад кулисите и развълнуван поздравяваше Деточкин.

А Таня помоли изгряващата звезда за автограф.

Залата не млъкваше, започнаха да скандират.

Пред входа чакаха новоизлюпени поклоннички.

С две думи, пълен триумф!

Деточкин се връщаше в килията на предварителния арест с букети цветя и се чувстваше на седмото небе.

Цветята бяха много. Не можеше да ги държи всичките и затова охраната също седеше с букети!

ГЛАВА ПЕТНАЙСЕТА, СЪДЕБНА

Юрий Иванович Деточкин тъжно крачеше в килията на затвора. Наближаваше процесът, а Деточкин знаеше, че всеки процес свършва с присъда.

Максим Подберъзовиков използваше служебното си положение и често идваше на свиждане на обвиняемия си приятел. И двамата мълчаха като истински мъже. Максим гледаше Деточкин с безумните очи на Иван Грозни, когато убива любимия си син. А Юрий Иванович милваше с поглед следователя като всеопрощаващия младенец от картините на ранния Нестеров.

След Максим идваха Люба и майка му. Нещастieto ги беше сплотило. Вече бяха неразделни. Люба се тревожеше за Антонина Яковлевна и се премести при нея. А майка му разбираше състоянието на бъдещата си снаха и не я оставяше сама дори в тролея. Излизаше от кабината колкото да си вземе билет за поредния курс.

Заедно правеха за Юра любимите му сиренки и с умиление гледаха как затворникът набива, та ушите му пукат.

Мама и Люба искаха да вземат адвокат, най-добрия, естествено. Но Деточкин протестираше. Беше решил сам да брани свободата си!

И ето че дойде денят на страшния съд. От обвиняем Деточкин стана подсъдим. Залата беше претъпкана също като на премиерата на „Хамлет“. Закононарушителят самотно седеше на подсъдимата скамейка. Прокурорът със сурово прокурорско лице заплашително прелистваше папките.

Чу се глас: „Съдът!“.

Влезе съдията с двамата народни заседатели.

С две думи, всичко както му е ред!

На традиционния въпрос на съдията признава ли се подсъдимият за виновен, Деточкин отговори, че не, не се признава!

Процесът продължи няколко дни.

Люба и майка му пак бяха на първия ред. Сърцата им се бяха свили. На Люба ѝ се наложи да си вземе неплатен отпуск. Цялата районна инспекция на застрахователното управление също не работеше. Всички служители во главе с Яков Михайлович Квочкин не излизаха от съдебната зала и се безпокояха за колегата си. Работниците от прокуратурата бяха дошли на процеса заедно с Максим и Таня, отлагайки разследваните случаи. А незаловените престъпници спокойно си живееха на свобода.

Освен заинтересованите лица в залата имаше още доста хора. Не беше ясно защо пък те не са на работа.

Соколов-Кружкин беше преустановил есенните полски работи и стърчеше в съда заедно с дъщеря си. Дима не беше с тях. Вярна на семейните традиции, Ина му беше дала пълномощно за свидетел. И Семицветов беше затворен заедно с другите потърпевши в стаята за свидетели. За тях времето течеше наистина много бавно. Пеночкин предложи да направят едни карти и измъкна две тестета. За да се поразсеят, залагаха на едро и използваша всички достижения на играта — играеха „на тъмно“, блъфираха, вдигаха пода. На Дима пак не му провървя. Профука шейсет и три рубли.

Прокурорът дълго разпитва и измъчва Деточкин:

— Кой ви е дал право да експроприирате колите и по този начин да изземате функциите на държавата?

— Не съм изземал функции, аз помагах на държавата!

— Имате отчет за всяка кола. Значи сте съзнавали, че ще ви се потърси отговорност?

— Да — простодушно се съгласи Деточкин.

И прокурорът веднага го хвана:

— Разбирате ли, че с това практически признавате вината си? Когато отрекохте, че сте виновен, вие излъгахте!

— Юра никога не лъже! — високо запротестира майка му и стана от мястото си.

Съдията я призова да спазва реда.

Прокурорът се беше впил в Деточкин като кърлеж. Измъчваше го с ехидни въпроси. Много беше любопитен. Навираше си носа навсякъде, всичко го интересуваше. Залагаше капани, мъчеше се да го

обърка. Имаше ясна цел — да докаже на съда, че Деточкин е опасен тип.

Представителят на обвинението направо измъчи Юрий Иванович. Майката и Люба намразиха прокурора, а Максим страдаше, че не може да се притече на помощ на приятеля си.

— Тоя тип ще го вкара зад решетките! — оцени на глас прокурорската стръв Соколов-Кружкин.

Когато съдът извика за разпит потърпевшите, положението на Деточкин се влоши. Те го ненавиждаха, и то с пълно основание. Ковладеха подсъдимия и настройваха срещу него и публиката, и съда.

Първият, Филип Картузов, наблягаше на факта, че кражбата на колата му всъщност е кражба с взлом. Че трябва да се проучи биографията на престъпника — може би е ограбил и доста каси!

След Филип показания даде свещеникът.

— Отидоха ми парите — мазно говореше умният отец, — но те са похарчени за добро дело, дело богоугодно, понеже другарят подсъдим ги е дал на децата. Аз нямам никакви претенции към него.

Свидетелят Пеночкин обаче имаше претенции. Той подхвърли на съда мисълта, че все пак не е ясно колко пари е прибрал в джоба си подсъдимият след продажбата на колите. Да, пращал е пари в сиропиталището, но... за да заблуди следствието.

— Но ...олко ...ъщност е ...имал за ...олите? — ръкомахаше Пеночкин. — ...икой ...ормален ...овек ...яма да ги ...одава ей така!... Значи е ...исвоявал!

Деточкин безучастно мълчеше. Чувстваше се като песъчинка в пустинята на закона.

— Защо мълчиш, Юра? — викна майка му.

Съдията обяви почивка. Максим се добра до подсъдимия и дълго го руга за песимизма му. Майката и Люба седяха от двете страни на Деточкин и го галеха по кльощавите ръбати колене. Майка му по лявото, Люба по дясното. И Деточкин събра душевни сили като един Антей!

След почивката център на вниманието стана Дима Семицветов, който, както знаем, мразеше рекламата.

— Този тип вдига ръка срещу най-святото ни достояние — патетично говореше Дима, — срещу Конституцията. Там пише: всеки човек има право на лична собственост. Това право се гарантира от

закона. Всеки има право да притежава кола, вила, книги, пари... Още никой не е отменил парите, другари. От всекиго според способностите, на всекиго според труда в налични...

Прокурорът стана и направи важно съобщение:

— Следствието довежда до знанието на съда, че срещу свидетеля Семицветов е заведено съдебно дело!

Дима заприлича на мъртвец.

— Крайно време беше! — разнесе се гръмкият баритон на Соколов-Кружкин. — Няма да допуснем всякакви отрепки да си уреждат игрите под носа ни!

Ина заплака.

— Голяма работа! — утеши я баща ѝ. — Ще си намериш друг, честен!

— Защо само мен? — в пристъп на отчаяние Семицветов разкри подлата си същност. — Да не би другите свидетели да са по стока?

— Ще стигнат и до тях! — успокои го тъст му.

Семицветов направи няколко крачки и рухна на пейката до Деточкин.

Юрий Иванович скочи.

— Гражданино съдия, не искам да седя до него!

— Стига палячовщини! — прекъсна го председателят и Деточкин седна по-далечко от Семицветов, към крайчеца на пейката. — А вие не ускорявайте събитията, гражданино Семицветов!

Дима скочи от подсъдимата скамейка и избяга от залата. И ако бъдещето на Семицветов вече се очертаваше достатъчно ясно, то съдбата на Юрий Иванович Деточкин все още беше неясна.

Последен съдът призова най-важния свидетел — Максим Подберьозовиков. Поради тържествения момент Максим беше дошъл в съда с милиционерска униформа.

— Уважаеми другари съдии! — започна той. — Отначало водех това дело като следовател, но когато се изясни, че обвиняемият е мой приятел, аз се отказах от делото и сега съм тук само като свидетел. Разбирам сложната задача, която стои пред вас, другари съдии: Деточкин е нарушавал закона, но го е правил с благородни намерения. Продавал е колите, но е пращал парите на децата... Разбира се, той е виновен, но... — Подберьозовиков сдържа сълзите си — разбира се, е

невинен. Смилете се над него, другари съдии, той е много добър човек...

— И отличен работник! — викна от мястото си Квочкин и се нахвърли срещу съседа си, който изобщо не се беше обаждал.

— Като не знаете, ще си мълчите!...

Съдът постанови да се изслушат страните.

Дадоха думата на прокурора.

— Днес се разглежда едно необикновено дело. Подсъдимият може да предизвика у по-недалновидните съжаление или дори съчувствие! Но в действителност той е опасен престъпник, стъпил на порочния път на идеализацията на престъплението! Ако приемем философията на подсъдимия за вярна, това значи да крадем коли, да палим вили и да ограбваме жилища! Постъпките на Деточкин могат да станат лош пример. Държавата сама води борба с разхитителите на общественото имущество и няма нужда от подобни услуги. Настоявам на подсъдимия да бъде наложено най-строга наказание като на социално опасен елемент!

— Изверг! — извика майката на Деточкин. Не можеше вече да мълчи.

— Изведете жената от първия ред извън залата! — разпореди се съдията.

Антонина Яковлевна стана и гордо тръгна към изхода. Но от самата врата пак викна като някой запаянко:

— Съдията е галош!

Люба също не издържа:

— Юра не е виновен, не го съдете!

В залата настъпи суматоха. Всички наскачаха. Съдията с последни усилия ги надвика:

— Тишина или веднага ще опразня залата!

Заплахата подейства. Настъпи тишина.

— Подсъдимият, имате право на последна дума! — обяви председателят.

Деточкин стана.

— Граждани съдии! Може и да не съм бил прав, но действах с чисто сърце! Не можех вече да търпя! Краде се! И то много! Всъщност аз исках да ви помогна, граждани съдии, и точно затова всичко излезе

така... Пуснете ме, моля ви се! Аз... аз няма вече... честна дума, няма вече...

От очите на Максим Подберъзовиков се отрониха сдържани мъжки сълзи.

Люба стисна зъби.

— Свобода за Юрий Деточкин! — проехтя в цялата зала страстният призив на Соколов-Кружкин.

Съдът набързо се оттегли на съвещание.

Съдиите бяха изправени пред неразрешима дилема — от една страна, Деточкин беше крал, от друга, не беше присвоил нищо!

Не знаеха какво да правят. Хич не бяха за завиждане!

ГЛАВА ШЕСТНАЙСЕТА, МОЖЕ БИ ПОСЛЕДНА

По някаква прищявка на съдбата ръкописът на киноповестта „Пази се от автомобил“ попадна на обсъждане в Управлението по свирене с уста. Човек изобщо не може да знае къде ще му обсъждат ръкописа.

По това време УСУ беше стъпило на краката си, беше се разраснало, беше съкратило щата и 479-те оцелели служители явно не си получаваха заплатите за това, дето духа. Свиренето с уста беше в разцвет и дори проникваше в някои близки области на изкуството.

Обсъждането се проведе в Главния художествен съвет под личното председателство на С. И. Стулов. Присъстваха 43-ма сътрудници, 34-ма от които не бяха чели ръкописа. Това не им попречи да изкажат мнението си за него. По изключение бяха поканени и авторите.

Тонът на обсъждането беше невероятно доброжелателен. Всички изказващи се се държаха коректно и не пестяха похвалите.

Особено ласкав беше обаятелният Согрешилин:

Скъпи читателю! Молим те, осъди сам Юрий Деточкин. Съдът няма нищо против да ти прехвърли тази отговорност. Като огромното мнозинство от населението ти не си запознат с Наказателния кодекс и затова ти е по-лесно да определиш присъдата. Ако си добър, ще облекчиш участта на Юрий Иванович, ако пък си строг — хайде, прати го зад решетките!

Когато го правиш, помни, че по време на следствието имаше съдебнопсихиатрична експертиза, която призна Деточкин за вменяем.

— Мили колеги! Аз бих направил в това чудесно съчинение само една нищожна поправчица. Скъпи мои! Защо Деточкин трябва да краде коли? Не е нужно! Аз бих направил така: бдителният Деточкин носи съответното заявление в съответната организация. В заявлението

пише, че Семицветов, Картузов и... кой беше?... Пеночкин са мошеници. Задържат ги, съдят ги и ги осъждат! Ще стане много полезна, и най-важното, смешна кинокомедия.

— Браво! — похвали го Стулов.

— Ненагледни мои! — продължи Согрешилин, докато се опитваше да прегърне двамата автори едновременно. — Мислили ли сте какъв пример дава вашият Деточкин? Ами нали като изгледат филма всички ще почнат да крадат коли!

— Ама нали Отело — скочи единият от авторите — души Дездемона по всички театри в света, че и в киното! Значи ли това, че ревнивите мъже са взели да убиват жените си?

— Браво! — емоционално подвикна Стулов, който обичаше жена си.

— Приятелю! — Согрешилин веднага постави автора на мястото му. — Недейте се мери с Шекспир! Това е най-малкото нескромно...

— Другари, моля да ни разберете! — подкрепи го една хубавка жена с висше хуманитарно образование. — Вие симпатизирате на героя си. А той е крадец! На практика вие поощрявате кражбите!

Този път подрипна другият автор.

— Но Деточкин е безкористен!

— Нито един нормален човек — прекъсна го Согрешилин — няма да даде така парите си. Това не е типично!

— И затова — съблазнително се усмихна хубавката жена — изобщо не става ясно защо трябва да се снима филмът.

— Как така да не е ясно! — в хор изпищяха авторите. — Филмът е насочен против такива като Семицветов! Против това, че могат да съществуват в нашата страна! А сюжетната линия на Деточкин е литературен похват, хумористичен код. Филмът все пак е хумористичен, дори сатиричен...

При думата „сатиричен“ настъпи неловко мълчание. Обсъждането се закучи. Никой не искаше да одобрява. Всички знаеха, че е по-безопасно да не одобряват. За „не“ засега никой никого не е наказал! Обаче нещо не им се щеше да не одобряват в писмена форма. Все пак — документ!

— Скъпи колеги! — изведнъж се оживи Согрешилин. — Все пак дали авторите ще тикнат Деточкин в затвора, или не? Нека решат участта му и тогава ще продължим обсъждането.

— Деточкин трябва да го затворят! — нареди заместник-началникът на управлението.

— Браво! — съгласи се Стулов.

— Не бива да го затварят! — категорично възрази другият заместник.

— Браво! — пак се съгласи Стулов.

Положението на авторите беше безизходно.

И в този момент вратата се отвори. В помещението на Главния художествен съвет влезе героят, съпроводен от охраната.

— Браво! — зарадва се като дете Стулов, щом видя Юрий Иванович. — Че аз тебе те познавам!

Деточкин, усмихнат, се запозна с авторите и заяви пред всички присъстващи:

— Омръзна ми да чакам! Не ме интересува какво ще стане с филма! Искам да знам какво ще стане с мен!

— Авторите да си решават! Не им налагаме нашата гледна точка! — тегли чертата С. И. Стулов.

— Ще се оправим някак! — обещаха авторите. Бяха свикнали.

Обсъждането им беше от полза и те написаха щастлив епилог.

ЩАСТЛИВ ЕПИЛОГ

Мина известно време. Не е ясно колко. Но вероятно малко...

Деточкин вървеше по улицата без охрана.

Спря до една телефонна кабина, влезе и се обади вкъщи.

— Мамо, аз съм — нежно каза той.

— Откъде се обаждаш, от затвора ли? — зачуди се майка му.

— Не, от града. Пуснаха ме...

— Сигурно си им дошъл до гуша! — каза майка му.

После Деточкин се обади на Подберъзовиков.

— Здравсти! — каза Деточкин.

— Здравсти! — каза и Максим, беше познал приятеля си по гласа.

— Как е? — попита Деточкин.

— Нормално — отвърна Максим.

— Хайде, пък ще се видим някой път — каза Деточкин.

— Още утре — уточни Максим.

След няколко минути една поизгърбена фигура вече стърчеше на спирката на тролея. Когато бленуваният тролей дойде, Юрий Иванович се засуети. Заобиколи колата, смъкна си шапката и се повдигна към предния прозорец.

— Люба! — каза остриганият Деточкин. — Здравей, Люба! Върнах се!

Край

P.S. Деточкини кръстиха сина си Максим.

1963

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.